

See lehekülg on tõlgitud masintõlkega [\[Linki\]](#). Masintõlkes võib olla vigu, mis võivad vähendada selgust ja õigsust; ombudsman ei vastuta mis tahes erisuste korral. Kõige usaldusväärsem ja õiguskindlam teave on algversioonis eespoolisel lingil (inglise keel). Lisateave on meie [keele- ja tõlkepoliitikas](#) [\[Linki\]](#).

Otsus juhtumi OI/3/2003/JMA kohta - Euroopa Komisjoni tegevus puuetega inimeste integreerimisel

Otsus

Juhtum OI/3/2003/JMA - **Alguskuupäev:** {0} 19/11/2003 - **Otsuse kuupäev:** {0} 04/07/2007

Puuetega inimesed seisavad võrdsete võimaluste, iseseisvuse ning täieliku majandusliku ja sotsiaalse integratsiooni saavutamisel silmitsi mitmesuguste takistustega. Kuigi Euroopa Liit on võtnud selles osas vastu mitmeid õiguslikke ja poliitilisi algatusi, leidis ombudsman siiski, et arvestades puuetega inimeste olukorra tõsidust, tuleb kohustused tõhusate meetmete võtmisega ellu rakendada. Et komisjonil on keskne roll Euroopa Liidu institutsionaalses võrgustikus ning erikohustused puuetega inimeste ees, leidis ombudsman, et on otstarbekas üle vaadata komisjoni poolt käsitletavas valdkonnas võetud meetmed ning anda hinnang sellele, kas institutsiooni tegevus vastab tema juriidilistele kohustustele ja võetud kohustustele. Seetõttu otsustas ombudsman alustada omaalgatuslikku uurimist komisjoni tegevuse üle puuetega inimeste integreerimisel, soovides tagada, et puuetega kodanikke nende suhetes institutsiooniga ei diskrimineeritaks. Ombudsman palus komisjonil anda aru a) meetmete kohta, mida ta on võtnud või kavatses võtta tagamaks, et puuetega inimesi nende suhetes institutsiooniga ei diskrimineeritaks; ning b) nende meetmete vastuvõtmise ajakava kohta.

Ombudsmani uurimine toimus avatud ja läbipaistva dialoogina, mis oli osalemiseks avatud puuetega inimestele, esindusrühmadele, teistele riiklikele ja piirkondlikele ombudsmanidele ning kodanikele.

Ülevaate põhjal leidis ombudsman, et komisjon on tõeliselt pingutanud puuetega inimeste integreerimisel, isegi kui komisjoni poliitika teatud aspektid ei näi vastavat üldsuse ootustele. Ombudsman tunnustab, et on märgata arengut mitmes valdkonnas, sealhulgas järgmistes valdkondades:

1) tagada, et kõik ELi institutsioonid peavad puuetega inimeste värbamisel kinni uutes personalieeskirjades sätestatud põhiprintsiipidest, näiteks mittediskrimineerimine puude alusel (artikli 1d lõige 1) või vajadus tagada puudega ametnikele mõistlikud vahendid tööülesannete täitmiseks (artikli 1d lõige 4);

2) on olemas meetmed, et lihtsustada ELi konkurssidel puuetega kandidaatide osalemist; veelgi enam, komisjon on hakanud uurima meetmeid, millega institutsioonis edendada puuetega inimeste värbamist;

3) komisjoni ruumidesse ligipääsu uute tingimuste vastuvõtmine. Need tingimused on täielikult kooskõlas ELi ja Belgia õigusaktides sätestatud normidega ning on kohandatud puuetega inimeste vajadustele;

4) komisjon on teinud kiiduväärt jõupingutusi, et soodustada puuetega inimeste juurdepääsu teabele, eelkõige komisjoni veebilehel olevatele andmetele;

5) komisjon on teinud jõupingutusi, et teenistused oleksid teadlikud raskustest, millega puuetega inimesed kokku puutuvad, ja suudaksid vajaduse korral asjakohaselt reageerida. Selles valguses peaks komisjoni heade tavade koodeks olema väga hea abivahend töötajate käitumise suunamisel, kuigi tuleks teha jõupingutusi selleks, et tagada täielik kinnipidamine hea käitumise normidest ja nende normide regulaarne ajakohastamine.

Ombudsman arvestab nõupidamismenetluses üldsuse rõhutatud asjaolu, et endiselt on vaja jätkata tegevust teistes valdkondades, sealhulgas järgmistes valdkondades:

1) komisjoni rahalist toetust puudega ametnikele või puudega perekonnaliikmele peetakse endiselt ebapiisavaks; üldsus leiab, et puudega seotud kulutuste eelarveassigneeringut tuleb suurendada;

2) vastuvõetud meetmed, mis soodustavad puudega inimeste värbamist, ei näi olevat läbipaistvad, ning palutakse olukorra usaldusväärsemat hinnangut;

3) tundub, et esineb rahulolematust, sest konkreetsetel puudega inimestel ei ole piisavat juurdepääsu komisjoni teabele;

4) puudega õpilaste olukord Euroopa koolides näib olevat ebarahuldav ning koolide poliitika selliste õpilaste integratsiooni osas ei näi olevat tõhusalt kaasa aidanud nende integratsioonile;

5) komisjoni hea tava koodeksi rakendamisel on ilmnunud mitmed puudujäägid, eelkõige ei ole institutsiooni töötajate teadlikkuse tõstmiseks korraldatud piisaval hulgal kursusi ega seminare.

Ombudsman võtab arvesse asjaolu, et komisjon on endale võtnud mitmeid kohustusi, millega soovib leida üldsuse tõstatatud ülalmainitud probleemidele lahendust. Ombudsman märgib, et komisjon on võtnud endale kohustuse

1) hüvitada täielikult puudega seotud kulud tingimusel, et eelarvepädev asutus annab selleks piisavalt vahendeid ja sõlmitakse vastav institutsioonidevaheline kokkulepe;

2) kaaluda puuetega inimeste värbamise senisest üldisemate aruannete avaldamist ning need

aruanded peavad hõlmama olemasolevat ja tulevast statistikat;

3) võtta vastu uued normid, et võimaldada puuetega inimestele juurdepääs komisjoni ruumidele, ning suurendada puuetega inimestele eraldatud parkimiskohtade arvu komisjoni hoonetes või nende lähedal;

4) korraldada tulevikus töötajate teadlikkuse tõstmise kursusi, konverentse ja seminare.

Komisjoni kohustuste valguses leiab ombudsman, et praegu ei näi olevat vajadust ülalnimetatud aspektide osas edaspidiste meetmete võtmiseks.

Samas on ombudsman seisukohal, et puudega õpilaste olukord Euroopa koolides paistab praegu olevat mitterahuldav. Olukorra arengu hoolikaks jälgimiseks lähitulevikus peab ombudsman vajalikuks, et komisjon annaks talle 2007. aasta lõpuks aru Euroopa koolides saavutatud tulemustest puuetega laste integratsiooni osas. Aruanne võimaldab ombudsmanil otsustada, kas tal on sellel teemal vaja võtta edasisi meetmeid.

Ombudsman loodab, et tema algatus aitab komisjonil ümber hinnata mõned selles valdkonnas võetud meetmed ja neid vajaduse korral parandada ning nõnda teenida Euroopa kodanikke paremini.

Strasbourg, 4. juuli 2007

Härra juhataja,

Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 195 kohaselt on Euroopa Ombudsmanil õigus omal algatusel uurida võimalikke haldusomavoli juhtumeid ühenduse institutsioonide ja organite tegevuses.

Novembril 2003 teavitasin Teid oma otsusest algatada uurimine puuetega inimeste integreerimise küsimuses, eelkõige seoses meetmetega, mille komisjon on võtnud tagamaks, et puuetega inimesi ei diskrimineeritaks nende suhetes institutsiooniga. Palusin Teil esitada oma arvamus 29. veebruariks 2004.

Märtsil 2004 saatis komisjon mulle oma arvamuse, mis avaldati seejärel ombudsmani veebisaidil. Märtsil 2004 saatsin koopia komisjoni arvamusel kõigile Euroopa Liidu liikmesriikide ombudsmanidele.

Aprillil 2004 avaldasin oma veebisaidil avaliku kirja, milles palusin üldsusel esitada oma märkused komisjoni arvamusel kohta. 2004. aasta maist septembrini sain suure hulga panuseid avalikkuselt, valitsusvälistelt organisatsioonidelt ja riiklikelt ombudsmanidelt.

Nende vastuste põhjal palusin 28. oktoobril 2005 komisjonilt lisateavet. Märtsil 2006 saatis komisjon oma teise arvamuse, mis avaldati ka ombudsmani veebisaidil. Komisjon saatis

lisateavet 23. jaanuaril 2007.

Kirjutan nüüd, et anda teile teada uurimise tulemustest.

UURIMISE PÕHJUSED

Oma kirjas Euroopa Komisjonile uurimise algatamise kohta tunnistas ombudsman, et puuetega inimesed moodustavad olulise osa ühenduse elanikkonnast. Nagu nii Euroopa institutsioonid kui ka liikmesriigid on avalikult öelnud, seisab see rühm inimesi silmitsi mitmesuguste takistustega, mis takistavad neil saavutada võrdseid võimalusi, sõltumatust ning täielikku majanduslikku ja sotsiaalset integratsiooni (1). Seetõttu kutsuti ühendust üles tugevdama oma panust puuetega inimeste võrdsete võimaluste edendamisse, pidades silmas nende integreerimist ühiskonda.

Ombudsman andis ülevaate liidu institutsioonide kõige olulisematest sise- ja välisalgatustest selle küsimusega tegelemiseks.

Üldmeetmed

Mail 2000 võttis komisjon vastu teatise „Puuetega inimeste jaoks tõketeta Euroopa“ (edaspidi „teatis“), milles ta kohustub välja töötama ja toetama terviklikku ja integreeritud strateegiat, et tegeleda sotsiaalsete, arhitektuuriliste ja disainitõketega, mis põhjendamatult piiravad puuetega inimeste juurdepääsu (2). Euroopa Parlament võttis ühehäälselt vastu sarnase resolutsiooni (3).

Euroopa Liidu Nõukogu otsustas 3. detsembril 2001 nimetada 2003. aasta puuetega inimeste Euroopa aastaks (4). Ta tunnistas, et endiselt valitseb puuetega inimeste diskrimineerimine, sageli teabe- ja suhtumisprobleemide puudumise tõttu. Kuulutades 2003. aasta puuetega inimeste aastaks, püüdis nõukogu suurendada ühiskonna arusaamist puuetega inimeste õigustest, vajadustest ja potentsiaalset ning soodustada sünergiat kõigi partnerite vahel, et edendada teabevahetust ja heade tavade vahetamist.

Selle inimrühma eriolukorda ja vajadust toetavate meetmete järele on mainitud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, mille artiklis 26 on sätestatud:

„Liit tunnustab ja austab puuetega inimeste õigust saada kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus, sotsiaalne ja tööalane integratsioon ning osalemine ühiskonnaelus.“

ELi eri institutsioonide ja asutuste üksikmeetmed

Pidades silmas võimalikke probleeme, millega puuetega inimesed puutuvad kokku ELi ametnikeks saamisel või karjääri arendamisel, võtsid ELi institutsioonid 1998. aastal vastu

puuetega inimeste tööhõive hea tava eeskirja (edaspidi „ELi heade tavade juhend“), milles esitatakse avaldus nende poliitika kohta selles valdkonnas ning suunised nende talitustele seotud meetmete kohta (5). Tegevusjuhendis nähti ette mitu meetet järgmistes valdkondades:

- Värbamine : Tuleks võtta kõik mõistlikud meetmed, et tagada puuetega inimestele võimalus osaleda konkurssidel teiste kandidaatidega võrdsetel tingimustel.
 - Karjäärivõimalused : Puudega ametniku karjääri jooksul tuleb hoolitseda selle eest, et välditaks tööga mitteseotud ja puuetega inimeste kõrvalejätmisega seotud töönoodeid.
 - Töökeskkond : Kaaluda tuleks kõiki mõistlikke meetmeid, et minimeerida hoonetele, bürooruumidele ja seadmetele juurdepääsuga seotud probleeme.
 - Teave ja teadlikkus : ELi heade tavade juhend tuleb jagada kõigile töötajatele.
- Valikukomisjonide liikmed peavad läbima koolituskursused, mis hõlmavad puuetega inimeste teadlikkust.
- Seire : Iga institutsioon nimetab ametisse ametniku või asutuse, kes vastutab ELi heade tavade juhendi rakendamise eest.

Teatistes kordas komisjon ELi heade tavade juhendis sätestatud kohustusi ja määras kindlaks lisameetmed, mille eesmärk on edendada parimate tavade väljatöötamist komisjoni talituste poolt. Kirjeldatud meetmed olid järgmised:

- Tööhõive : Komisjon võtab vajalikud meetmed, et hõlbustada puuetega inimeste juurdepääsu Euroopa avalikus teenistuses töötamisele (konkursside korraldamine; karjääri arendamine; haldusabi; varustatud kontorid ja hooned; ametikohtade kindlaksmääramine). See julgustab töötajaid osalema teadlikkuse tõstmise koolitusel.
- Juurdepääs komisjoni ruumidele : Komisjon püüab tagada, et komisjoni puuetega töötajatele ja teenuseid külastavatele kodanikele oleksid kontorid ja rajatised kättesaadavad.
- Teave ja teabevahetus : Komisjon muudab oma suuniseid komisjoni dokumentidele juurdepääsu kohta, et tagada väljaannete ja teabe kättesaadavus puuetega inimestele alternatiivsetes vormingutes. Samuti tagab Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, et puuetega kodanikel on parem juurdepääs selle teabele.
- Euroopa koolid : Komisjon toetab Euroopa koolide jõupingutusi puuetega õpilaste paremaks integreerimiseks.
- Sisemine koordineerimine : Komisjoni talitused töötavad selle nimel, et töötada välja puute küsimustega seotud auditivahendid ja teave. Nende eesmärk on koostada sihipärased suunised puuetega inimestele, kes otsivad abi teabe saamiseks ELi programmide kohta.

Neid meetmeid tervitas parlament, kes nõudis täiendavate algatuste rakendamist (6). Eelkõige tegi parlament ettepaneku luua institutsioonidevaheline tööühm, et uurida puuetega inimeste juurdepääsu tingimusi ELi institutsioonidele seoses koosolekutele juurdepääsu ja neil tegeliku osalemisega ning asjakohaste värbamis- ja tööhõivetingimustega. Parlament nõudis, et see institutsioonidevaheline rühm koostaks korrapäraselt avalikke aruandeid jõupingutuste kohta, mida on tehtud ELi heade tavade koodeksi rakendamiseks ja edusammude jälgimiseks, et tagada puuetega inimestele, nii töötajatele kui ka külastajatele, täielik juurdepääs kõigile ELi institutsioonidele. Samuti soovitati koostada perioodilisi aruandeid kõigi ELi institutsioonide poolt. Need aruanded peaksid sisaldama teavet, näiteks töötavate puuetega inimeste ja sellesse kategooriasse kuuluvate töötajate ametikohtade arvu kohta.

Rakendusmeetmed

Ombudsman tervitas komisjoni selgeid kohustusi inimeste ees, kes moodustavad meie ühiskonna ühe kõige ebasoodsamas olukorras oleva sektori. Ombudsmani arvates nõuab nende olukorra tõsidus, et väljakuulutatud kohustused viidaks ellu tõhusate meetmete abil. Hea haldustava nõuab kiiret ja tõhusat tegutsemist nende kohustuste täitmiseks.

Seetõttu pidas ombudsman vajalikuks vaadata läbi komisjoni poolt selles valdkonnas võetud meetmed ning hinnata, kas need on kooskõlas institutsiooni õiguslike kohustuste ja võetud kohustustega.

Ombudsman otsustas piirata oma uurimise ulatust komisjoniga, pidades silmas selle institutsiooni keskset rolli ELi institutsioonilises raamistikus ja tema konkreetseid kohustusi puuetega inimeste suhtes, nagu on sätestatud tema teatistes. Ombudsman selgitas, et seejärel kaalub ta, kas uurimise tulemust arvestades oleks vaja laiendada uurimise ulatust ja hõlmata ka teisi ELi institutsioone.

Ombudsman palus komisjonil anda aru järgmise kohta: i) meetmed, mida ta oli võtnud või kavatses võtta tagamaks, et puuetega inimesi ei diskrimineeritaks nende suhetes institutsiooniga, ja ii) nende vastuvõtmise ajakava.

UURIMINE

Komisjoni arvamus

Komisjoni arvamuse võib kokku võtta järgmiselt:

Komisjon rõhutas, et ta on seadnud esmatähtsaks puuetega inimeste võrdsete võimaluste poole püüdlamise ning teinud erilisi jõupingutusi, et vältida diskrimineerimist suhetes puuetega inimestega, olgu nad siis kodanikud või töötajad. Komisjon tunnistas, et veel on vaja teha rohkem, et edendada puuetega inimeste õigust osaleda täiel määral ühiskonna kõigis aspektides. Ta teatas, et jätkab positiivsete muudatuste otsimist selles valdkonnas ja püüab suurendada puuetega inimeste osakaalu oma töötajate hulgas.

Eelkõige viitas komisjon mitmetele algatustele, mida ta on viimastel aastatel teinud selleks, et võrdsete võimaluste põhimõtte muutuks reaalsuseks puuetega töötajate ja nende puuetega inimeste jaoks, kes soovivad osaleda komisjoni korraldatavatel konkurssidel. Need algatused peaksid hõlmama nii seadusandlikke kui ka muid ettepanekuid.

Seadusandlikud ettepanekud on seotud personalieeskirjade muutmisega, mis on keeruline ja aeganõudev protsess, mis käesoleva omaalgatusliku uurimise algatamise ajal oli peaaegu lõpule jõudmas. Muud kui seadusandlikud ettepanekud hõlmavad erivõimaluste pakkumist värbamiskonkurssidel, kui puuetega inimesed seda taotlevad; võtta vastu uus heade tavade juhend puuetega inimeste tööhoive kohta; ning teatavate poliitikadokumentide esitamine

Braille's.

Komisjoni eesmärk oli lihtsustada puuetega inimeste osalemist avalikel konkurssidel. Samuti püüdis komisjon võimaldada komisjoni heaks töötavatel puudega ametnikel ja teenistuses olles puudega ametnikel vajaduse korral kasutada kohandatud töökorraldust ning järgida karjäärivõimalusi, mis vastavad kõigile teistele ametnikele.

Komisjon esitas järgmised üksikasjad:

(1) Tööhõive : Komisjon selgitas, et viimastel aastatel on ta teinud mitmeid algatusi tagamaks, et võrdsete võimaluste põhimõtte saab reaalsuseks nii puuetega töötajate kui ka nende jaoks, kes soovivad värbamisprotsessis osaleda. Sellega seoses viitas ta uutele personalieeskirjadele, mis jõustusid 1. mail 2004, ning Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) töölevõtmismenetlustes tehtud muudatustele.

Seoses uute personalieeskirjadega märkis institutsioon, et need on inkorporeerinud EÜ asutamislepingu artiklis 13 sätestatud diskrimineerimisvastased sätted ja lisanud artikli 1d lõikesse 1 selge õigusliku kinnituse, et igasugune diskrimineerimine *muu hulgas* puude alusel on keelatud. Nende eeskirjadega on antud ametisse nimetavale asutusele või ametiisikule õigus rahuldada puudega töötajate kõik põhjendatud taotlused mõistlike abinõude saamiseks, kui sellised vahendid ei tekita institutsioonile põhjendamatut koormust.

Seoses ametnike töölevõtmisega selgitas komisjon, et EPSO on parandanud oma teavitamist komisjoni tööväljavaadetest, et suurendada potentsiaalsete puuetega kandidaatide huvi. Ta lisas, et on tehtud jõupingutusi ka selleks, et tagada siseveebisaitide lihtne kättesaadavus ning kui puuetega inimesed on edukad värbamiskonkurssidel, võetakse positiivseid meetmeid, et aidata neil leida sobiv töökoht. Ta märkis, et tema talitused on esitanud ka aruande nägemispuudega kandidaatide värbamisprotsessi juurdepääsetavuse kohta.

(2) Juurdepääs komisjoni ruumidele : Komisjon selgitas, et komisjoni talituste poolt 2002. aastal läbi viidud uuringu põhjal oli tema infrastruktuuri- ja logistikaamet (OIB) kavandanud parandusi, mille eesmärk on hõlbustada puuetega inimeste juurdepääsu komisjoni ruumidele. Lisaks peaks nende ruumide suhtes kohaldatavaid standardeid käsitleva dokumendi uus versioon sisaldama sise-eeskirju, mis tagavad juurdepääsu, hoonetes liikumise, hädaolukorras evakueerimise ja sanitaarseadmed.

(3) Teave ja teabevahetus : Komisjon märkis, et Braille's on koostatud mitu olulist dokumenti, sealhulgas valge raamat komisjoni reformi kohta ja nõuandedokument puuetega inimeste töökorralduse parandamise kohta. Nende dokumentidega saab tutvuda kahes raamatukogus. Septembris 2001 võttis institutsioon vastu teatise „E-Euroopa 2002: Juurdepääs avalikele veebisaitidele ja nende sisule“, mille eesmärk on muuta veebisaidid eakatele ja puuetega inimestele juurdepääsetavamaks. Juba on alustatud tööd selle nimel, et EUROPA veebisait vastaks rahvusvahelistele standarditele (vastavustase A), kuigi seda ülesannet tuli tulevikus täita. Komisjon juhtis tähelepanu sellele, et mõned kõrgetasemelised EUROPA veebisaidid, nagu EUROPA koduleht ja komisjoni koduleht, vastavad juba nende rahvusvahelistele

nõuetele, pidades silmas juurdepääsetavust.

(4) Euroopa koolid : Komisjon viitas hariduslike erivajadustega õpilaste haridusprogrammile (SEN), mille Euroopa koolid asutasid 1999. aastal. Programm käsitles nii õppimist kui ka füüsilist puuet, et integreerida SEN-õpilased kooliellu nii palju kui võimalik, kasutades selleks näiteks spetsialiseerunud õpetajaid, kes pakuvad õpilastele klassiabi. Sellest tulenevalt otsustatakse iga SEN-i õpilase jaoks kohandatud programm, mis põhineb õpilase võimetusel ja vajadustel, spetsiaalses nõukogus, mis koosneb direktorist, õpetajatest, vanematest ja tavaliselt eriarstist. Nõukogu tulemus on leping, mida võib igal aastal pikendada ja milles sätestatakse iga poole kohustused. Komisjon rõhutas, et puuetega õpilastele teenuste osutamisel ei ole individuaalset eelarvepiirangut. SEN-programmi õpilaste arv on igal aastal suurenenud. Selle edusamme on tähelepanelikult jälgitud ja 2004. aastal kaaluti 1999. aasta programmi läbivaatamist, et seda tulevikus vastu võtta.

Komisjon viitas ka koolide ruumide usaldusväärsuse küsimusele. Ta märkis, et paljud hooned on ehitatud või kohandatud, et rahuldada füüsilise puudega inimesi. Lisaks on hiljuti ehitatud või renoveeritud ruumid võtnud kasutusele uusimad puuetega inimeste juurdepääsustandardid. Kuigi juurdepääs koolide hoonetele ja nende korrashoid on liikmesriikide ülesanne, võttis komisjon vajaduse korral ühendust vastutavate ametiasutustega, et tagada kõigi koolide ruumide nõuetekohane kohandamine.

(5) Sisemine koordineerimine: Komisjon mainis oma hiljutist heade tavade juhendi läbivaatamist, mille tulemusel võeti 25. novembril 2003 ametlikult vastu läbivaadatud juhend. Selle algatusega püüti hõlmata mitmeid õiguslikke muudatusi, mis tulenesid eelkõige uutest personalieeskirjadest. Läbivaadatud heade tavade juhendi eesmärk on puuetega inimesi rohkem kaasata. Sellega nähakse ette: i) asjakohased bürooruumid, mis määratakse kindlaks vastavalt üksikisiku konkreetsetele vajadustele; II) sobivad värbamis- ja valikumenetlused, millega tagatakse, et puuetega kandidaadid ei ole ebasoodsas olukorras; III) erinõustamine reservnimekirja kantud puudega kandidaatidele; IV) selliste füüsiliste või tehniliste keskkonnatõkete kõrvaldamine, mis võivad tekitada probleeme puuetega töötajatele; v) puuete küsimust käsitlevate koolituskursuste kaudu kujundamine ja teadlikkuse suurendamine; ning vi) pidev juhendamine ja täiustatud menetlused koodeksi sätete nõuetekohaseks kohaldamiseks, mis tuleb läbi viia kogu ametniku karjääri jooksul.

Komisjon lisas, et nagu on ette nähtud hea tava eeskirja 8. jaos, kavatses ta 2004. aasta jooksul selle eeskirja sätted läbi vaadata, et koostada lähteandmed oma puudega töötajate kohta. Komisjon teatas ka oma kavatsusest avaldada tulevikus kõnealuse läbivaatamise käigus kogutud andmetel põhinev anonüümne statistiline aruanne (7) .

Üldsuse osalemine

Aprillil 2004 avaldas ombudsman oma veebisaidil avaliku kirja, milles ta kutsus avalikkust üles saatma märkusi komisjoni arvamuse kohta. Ombudsman märkis oma kirjas, et kõik saadud märkused lisatakse ombudsmani uurimistoimikusse ja lõpuks edastatakse need komisjonile. Ombudsman sai 56 vastust avalikelt, valitsusvälistelt organisatsioonidelt ja riiklikelt

ombudsmanidelt. Need tähelepanekud, mille kogupikkus ulatus sadade lehekülgedeni, käsitlesid üksikasjalikult kõiki komisjoni arvamuses nimetatud aspekte. Kuna ombudsman teatas oma 19. novembri 2003. aasta kirjas komisjonile uurimise algatamisest, et ta kavatseb avaldada kõik uurimisega seotud asjakohased dokumendid oma veebisaidil, avaldati kõik avalikkuse märkused, mis ei ole konfidentsiaalsed, ka ombudsmani veebisaidile.

Lähtudes komisjoni arvamuses esitatud kriteeriumidest ja kategooriatest, olid avalikud märkused kokkuvõtlikult järgmised:

1. Tööhõive : Mõnede märkuste esitajate sõnul ei viidata komisjoni arvamuses eelarverele A4301, mis on institutsiooni kõige olulisem vahend puudega ametnike või puudega pereliikmetega ametnike rahaliseks toetamiseks (8) .

Näib, et komisjon annab tööandjana kahte liiki abi: i) seadusest tulenev abi, nagu peretoetuste puhul, mis personalieeskirjade (9) artikli 67 lõike 3 kohaselt võimaldavad ametnikule määrata tavapärase ülalpeetava lapse toetuse kahekordselt, kui tema laps on puudega; ning ii) täiendav toetus puudest tulenevate kulude katmiseks eelarveraal A4103, mida nimetatakse „puudega inimeste täiendavaks abiks“. Puudega inimestele antava täiendava abi jaotamist reguleerivad mitmed esialgsed suunised, milles on sätestatud, et abisaaja peab tegema sissemakse sõltuvalt perekonna maksustatavast tulust.

Üldsuse märkustes väideti, et selle eelarverea toetust peetakse endiselt pigem soosivaks kui õiguseks. Vahendeid eraldav eelarverida on esialgne ja kulud hüvitatakse ainult siis, kui on olemas piisavad vahendid. Peale selle hüvitab komisjon mõnede märkuste esitajate arvates üksnes hästi dokumenteeritud kulud. Toetusesaajad peavad tegema olulise sissemakse, mis võib endast kujutada diskrimineerimist võrreldes riigi elanikega, kes saavad kasu siseriiklikest õigusnormidest. Tuntuimad näited on puudega laste erihariduse kulud, kuigi transpordi- või õppekulude osas on olukord sarnane.

Seoses puuetega inimeste töölevõtmisega märgiti mõnedes saadud märkustes (10) , et komisjon ei näi olevat eriti läbipaistev seoses komisjoni väljakuulutatud ennetava värbamismeetodiga. Kuigi institutsioon oli oma arvamuses märkinud, et ta on moodustanud alltöörühma, et koostada aruanne nägemispuudega kandidaatide töölevõtmismenetluste kättesaadavuse kohta, leidsid mõned vastajad, et see algatus ei ole piisav ja et kõigi puuetega inimeste vajaduste rahuldamiseks on vaja konkreetseid meetmeid.

Mõne vastaja arvates (11) oli komisjon andnud põhjendamatult positiivse pildi meetmetest, mida ta oli võtnud selleks, et tagada puuetega inimeste diskrimineerimine, ning nende meetmete positiivsest mõjust värbamispoliitikale. Seega oli vaja realistlikumat ülevaadet olukorrast, et võtta arvesse igal aastal tööle võetud puuetega inimeste arvu. See perspektiiv tooks kaasa olukorra usaldusväärsema hindamise aja jooksul.

Mõne vastaja puhul on puuetega inimeste aktiivsemat värbamispoliitikat võimalik saavutada ainult positiivse diskrimineerimise teel, kusjuures teatav protsent vabadest töökohtadest, näiteks 5 % vabadest töökohtadest, tuleks reserveerida puudega kandidaatidele (12) .

2. Juurdepääs komisjoni ruumidele : Üldsuse märkused probleemi selle aspekti kohta olid üldiselt komisjoni poliitika suhtes üsna kriitilised. Märgit, et institutsioon keeldus põhjendamatult osalemast kõigi ELi institutsioonide põhjalikus juurdepääsetavuse auditis, mille parlament algatas 2003. aastal. Mitmed vastajad märkisid ka, et komisjoni teatistes kinnisvarapoliitika ja infrastruktuuri kohta Brüsselis (13) pöörati vähe tähelepanu puuetega inimeste juurdepääsu küsimusele (14) .

Mõned märkuste esitajad mainisid ka vajadust, et komisjon võtaks kõigis oma ruumides vastu terviklikud puuetega inimeste juurdepääsetavuse kavad, mis sisaldaksid selgelt määratletud keskpika perioodi ja pikaajalisi eesmärke (15) .

3. Teave ja teabevahetus : Mõned üldsuse saadetud tähelepanekud rõhutasid, et komisjonil on vaja võtta ennetavam roll teabe levitamisel kogu Euroopas (16) .

Mõnede märkuste esitajate sõnul peaks komisjon tunnistama, et mitte ainult nägemispuudega inimesed võivad nõuda teavet kättesaadaval kujul, vaid ka muid puuetega inimesi, nagu õpiraskustega inimesed, kurtid ja kurtid (17) .

Puuetega inimeste juurdepääs komisjoni veebisaitide sisule oli üldsuse jaoks väga huvipakkuv. Tehti ettepanek, et sõltumatud eksperdid peaksid komisjoni veebisaite igal aastal hindama, et tagada nende vastavus rahvusvahelistele standarditele (18) . Lisaks märgit, et erilist tähelepanu tuleks pöörata probleemidele, mis tulenevad PDF-vormingus failide kuvamisest (19) .

Kuigi komisjoni jõupingutused pimedate ja vaegnägijate jaoks pimedate ja vaegnägijate jaoks materjali tootmiseks pimedate ja vaegnägijate jaoks tundusid olevat üldsuse poolt väga hinnatud, märkisid mõned märkuste esitajad, et institutsioon viitas Braille'le üksnes kui alternatiivsele vormile. Nende arvates peab komisjon minema kaugemale, et tagada, et kõik ELi dokumendid on taotluse korral ja põhjendamatult viivitusega üldsusele kättesaadavad mitmes alternatiivses vormingus, nagu punktikirja, suurtrüki, audio- ja elektroonilises vormingus (20) .

4. Euroopa koolid : See uurimisaspekt pälvis avalikkuse tähelepanu, enamik märkusi oli väga kriitiline nii komisjoni kui ka Euroopa koolide suhtes. Peamine kriitika oli seotud sellega, mida üldiselt tajuti kui koolide suutmatust tõhusalt rakendada oma pühendumust SEN-lastega tegelikule integreerimisele kooliellu (21) .

Pidades silmas kõiki komisjoni lubadusi SEN-lastega integreerimiseks, andsid üldiselt saadud märkused üsna erineva ülevaate tegelikust olukorrast, kus puuetega õpilaste integreerimine tavaharidusse näis olevat saavutatav ainult pikas perspektiivis. Nende avalike märkuste põhjal ilmnes, et i) koolid on sageli keeldunud SEN-lastega vastuvõtmisest põhjusel, et nende ruumides ei ole oskusteavet ega inimressursse teatavat liiki puuetega inimeste käsitlemiseks (22) ; II) koolide SEN-programm on muutunud üha piiravamaks, kuna ei ole tehtud tegelikke jõupingutusi kaasavama hariduse edendamiseks (23) ; III) SEN-lapsed ei ole sageli tegelikult teretulnud ning puudus kvalifitseeritud personal ja toetus selliste lastega integreerimiseks (24) ; ning iv)

märkimisväärt arv õpilasi, kelle vajadusi Euroopa koolid ikka veel ei rahulda, oli sunnitud leidma alternatiivsed koolid (25) . Kuna Euroopa koolide praegust poliitikat puuetega laste suhtes peeti läbikukkunuks, tehti isegi ettepanek töötada välja täiesti uus füüsilise ja õpipuue poliitika, et muuta koolid elitistliku asemel kaasavaks (26) . Sellega seoses soovitati ka vajadust ennetaval integratsioonis põhineva haridusliku perspektiivi järele (27) .

Väljendati mitmeid kriitilisi märkusi selle kohta, kuidas Euroopa koolid täidavad SEN-lastest vajadusi. Need hõlmasid järgmist:

- Konventsiooni, mille alusel kehtestatakse SEN-lastest individuaalsed programmid, tuleb igal aastal uuendada. Seetõttu ei saa vanemad olla kindlad, kuidas olukord aja jooksul areneb (28) .
- Koolid ei ole suutnud välja töötada asjakohaseid programme teatavate õpiraskuste, näiteks düsleksia jaoks, mille jaoks õpetajad on üldiselt halvasti ette valmistatud. Õpetajatele oleks vaja pakkuda asjakohast täienduskoolitust selle kohta, kuidas toetada düsleksiaõpilasi nende klassides (29) .
- SEN-lastest vanemad ei saa piisavalt teavet oma lastest staatuse ja edasise arengu kohta ning nad olid mures hiljuti tehtud ettepanekute pärast piirata veelgi nende võimalikku sekkumist koolide SEN nõuanderühmadesse (30) .
- Üksikud koolid rakendavad koolide poliitikat SEN-lastest sageli vastuolulisel viisil. Seepärast oleks vaja kaaluda SENi koordinaatori ametikoha loomist igas koolis (31) .

Mõned üldsuse esitatud tähelepanekud rõhutasid ka koolide SEN-programmi rahalisi piiranguid, mis tulenevad eelarvepiirangutest. Märgiti, et vaatamata komisjoni väitele, et individuaalseid eelarvepiiranguid ei ole kehtestatud, piiras üldine eelarveseisund tegelikult igale üksikisikule antavat abi (32) .

5. Sisemine koordineerimine : Mõnede märkuste esitajate sõnul ei vastanud komisjoni hea tava juhend selles esitatud ootustele. Pettumusega märgiti, et komisjon ei teinud selles läbivaatamisprotsessis mingeid jõupingutusi puuetega inimeste organisatsioonide esindajatega konsulteerimiseks. Tegevusjuhendi mõne aspekti kohta tehti mitmeid kriitilisi märkusi, näiteks põhimõistete kitsas kohaldamisala, sealhulgas puude või puude alusel diskrimineerimine (33) või integratsiooni selge määratluse puudumine (34) . Lisaks soovitati, et tegevusjuhendi sätted ei peaks olema pelgalt kriteeriumid või suunised, vaid pigem siduvad eeskirjad (35) .

Mõnedes üldsuse märkustes rõhutati, et kõigi puuetega inimeste kõrval töötavate töötajate koolitamine peaks olema vajalik.

EDASISED UURIMISED

Pärast komisjoni arvamuse ja saadud tähelepanekute hoolikat kaalumist leidis ombudsman, et üldsuse väljendatud mured tuleks esitada komisjonile avatud ja läbipaistva dialoogi raames. Sel eesmärgil saatis ombudsman komisjonile täiendava teabe taotluse järgmistes küsimustes:

1. Tööhõive :

– Tööhõive ja ebaproportsionaalne koormus : Oma kirjas komisjonile tervitas ombudsman puude alusel diskrimineerimise keelu põhimõtte lisamist 1. mail 2004 jõustunud uute personalieeskirjade artikli 1d lõikesse 1. Ombudsman märkis siiski, et kui komisjon tõlgendas neid klausleid eelmise juhtumi (1391/2002/JMA) kontekstis, esitas ombudsman 27. mail 2005 parlamendile eriaruande. Võttes arvesse komisjoni toleaeagsete märkuste laadi, pidas ombudsman asjakohaseks vaadata oma omaalgatusliku uurimise raames uuesti läbi komisjoni tõlgendus nende klauslite kohta. Ombudsman märkis, et oma üksikasjalikus arvamuses juhtumi 1391/2002/JMA kohta viitas komisjon personalieeskirjade artikli 1d lõikele 4, mis käsitleb puudega ametnikele neile määratud ülesannete täitmiseks vajalikku majutust. Selle sättega nähakse ette, et ametisse nimetav asutus või ametiisik peaks võtma „mõistlikke abinõusid“, kuid ainult sel määral, mil sellised meetmed „ei pane tööandjale ebaproportsionaalselt suurt koormust“. Oma märkustes näis komisjon viitavat sellele, et diskrimineerimiskeelu põhimõtte piirangut võib laiendada ka muudele puuetega inimestega seotud olukordadele.

Eespool toodut silmas pidades tuletas ombudsman meelde, et personalieeskirjade artikli 1d lõikes 6 on sõnaselgelt sätestatud, et diskrimineerimiskeelu põhimõtte kohaldamise mis tahes piiramine peab olema põhjendatud objektiivsete ja mõistlike põhjustega ning olema suunatud üldistel huvidel põhinevatele õiguspärastele eesmärkidele. Seetõttu palus ombudsman teavet järgmise kohta:

Kriteeriumid või suunised, mille komisjon määrab kindlaks, et aidata oma talitustel otsustada, kas meede puuetega inimeste integreerimise edendamiseks kujutab endast ebaproportsionaalset koormust või mitte.

– Rahaline toetus puudega ametnikele ja pereliikmetele : Ombudsman märkis, et mõned märkuste esitajad arvasid, et komisjoni arvamuses ei ole viidatud eelarvereale A4301, ning palus seetõttu täiendavat teavet järgmise kohta:

Komisjoni seisukoht 2006. aasta eelarves.

– Töölevõtmise korra kättesaadavus : Seoses puuetega inimeste töölevõtmisega märkis ombudsman, et mõned saadud märkused olid seisukohal, et komisjon ei näi olevat läbipaistev seoses tema väljakuulutatud ennetavate värbamismeetoditega. Sellest tulenevalt palus ombudsman komisjonilt lisateavet järgmise kohta:

Olenemata sellest, kas tema teenistused kavatsesid koostada mis tahes täiendavat aruannet töölevõtmise korra kättesaadavuse kohta muude puuetega kui nägemispuudega kandidaatide puhul.

Perioodilised aruanded värbamispoliitika kohta : Kuna mõned vastajad on seisukohal, et komisjoni värbamispoliitika peaks võimaldama diskrimineerimise vastu võitlemiseks võetud meetmete usaldusväärsemat hindamist, palus ombudsman komisjonilt lisateavet järgmise kohta:

Kas ta võib kaaluda perioodiliste aruannete koostamist puuetega inimeste värbamispoliitika

arengu kohta ja kui see on nii, siis millal seda meedet rakendada.

– Töölevõtmise edendamise positiivsed meetmed : Võttes arvesse, et mõne vastaja puhul on puuetega inimeste aktiivsemat värbamispoliitikat võimalik saavutada ainult positiivse diskrimineerimise teel, palus ombudsman komisjonilt lisateavet järgmise kohta:

Kas tema talitused võivad kaaluda positiivsete meetmete väljatöötamist, et edendada puuetega inimeste värbamist.

2. Juurdepääs komisjoni ruumidele :

– Ehitusstandardid : Kuna mõned märkuste esitajad mainisid vajadust, et komisjon võtaks kõigis oma ruumides vastu terviklikud puuetega inimeste juurdepääsetavuse kavad, palus ombudsman komisjonilt lisateavet järgmise kohta:

Kas on vastu võetud dokumendi väljakuulutatud uus versioon, mis sisaldab standardeid, mida kohaldatakse puuetega inimeste juurdepääsu suhtes komisjoni ruumidele (2004), ning kui jah, siis millised olid selle sätete põhisuunad.

– Parkimisvõimalused : Ombudsman tuletas meelde mõningaid kaalutlusi, mis ta esitas oma 31. jaanuari 2005. aasta otsuses kaebuse 2415/2003/JMA kohta seoses puuetega inimeste parkimiskohtade väidetava puudumisega komisjoni peahoonete lähedal Brüsselis. Selles kohtuasjas leidis ombudsman, et autoga reisivate puuetega inimeste juurdepääs komisjoni ruumidele peaks olema tema omaalgatusliku uurimise oluline aspekt. Selle eesmärgi saavutamiseks võttis ta kohustuse jälgida institutsiooni poolt sellega seoses võetud meetmeid. Sel ajal märkis ombudsman, et vaatamata komisjoni lubadustele töötada välja ja toetada terviklikku ja integreeritud strateegiat sotsiaalsete, arhitektuuriliste ja disainitõketega tegelemiseks, mis piiravad tarbetult puuetega inimeste juurdepääsu, (36) ei ole konkreetseid järelmeetmeid veel välja kuulutatud. Lisaks märkis ta, et olukorra parandamiseks on käimas läbirääkimised Belgia ametiasutustega. Seetõttu palus ombudsman komisjonilt lisateavet järgmise kohta:

Kas kõigis hoonetes või nende läheduses on puuetega inimestele reserveeritud parkimiskohtade kättesaadavuse osas tehtud edusamme või mitte.

3. Teave ja teabevahetus :

– Juurdepääs teabele : Võttes arvesse mõningaid üldsuse saadetud tähelepanekuid, milles rõhutati, et komisjonil on vaja võtta ennetavam roll teabe levitamisel kogu Euroopas, palus ombudsman komisjonilt täiendavat teavet järgmise kohta:

Kuidas kavatseti parandada enda koostatud teabe kättesaadavust puuetega inimestele, mitte ainult nägemispuudega inimestele, vaid ka teistele puuetega inimestele.

– Juurdepääs veebisaitidele : Seoses juurdepääsuga komisjoni veebisaitide sisule, mida

pakutakse puuetega inimestele, palus ombudsman komisjonilt lisateavet järgmise kohta:

Kas komisjon kavatseb regulaarselt hinnata oma veebisaitide juurdepääsetavust puuetega inimestele ja kui see on nii, siis kuidas ta kavatseb seda algatust rakendada.

– Alternatiivsed juurdepääsetavad vormingud kõigi ELi avalike dokumentide jaoks : Kuna mõned tähelepanekud esitanud isikud tegid ettepaneku, et sõltumatud eksperdid peaksid komisjoni veebisaitide igal aastal hindama, küsis ombudsman komisjonilt lisateavet järgmise kohta:

Kavas on muuta ELi dokumendid kättesaadavaks alternatiivsetes vormingutes, näiteks suurtes trüki-, audio- ja elektroonilistes vormingutes.

4. Euroopa koolid :

– SEN-lastega integreerimine : Ombudsman märkis, et uurimise see aspekt pälvis avalikkuse tähelepanu ning enamik märkusi oli nii komisjoni kui ka Euroopa koolide suhtes väga kriitiline. Peamine kriitika oli suunatud sellele, mida peeti koolide suutmatuseks tõhusalt rakendada oma pühendumust SEN-lastega tegelikule integreerimisele kooliellu.

Ombudsman tuletas meelde, et tal oli juba võimalus see küsimus läbi vaadata seoses eelmise kaebusega 1391/2002/JMA, mille kohta ta esitas 27. mail 2005 parlamendile eriaruande. Selles kohtuasjas oli üks väide, et Euroopa koolid ei olnud loonud integreeritud ja ühtset haridussüsteemi, et rahuldada kõigi SEN-lastega vajadusi. Olles läbi vaadanud asjakohased õiguslikud argumendid, leidis ombudsman, et ei tundunud olevat ühtegi siduvat õigusnormi, mis kohustaks komisjoni looma ühtset haridussüsteemi. Sellise õigusliku aluse puudumisel ei saanud ombudsman järeldada, et komisjon ei tegutsenud nõuetekohaselt, jättes tagamata, et Euroopa koolid pakuvad haridusprogramme kõigile ELi ametnike SEN-lastele (37) .

Kuigi ombudsman ei leidnud sellega seoses haldusomavoli, kommenteeris ta koolide tavade ja nii ELi kui ka eelkõige komisjoni võetud avalike kohustuste vahelist vastuolu integreeritud hariduse valdkonnas. Ombudsman märkis, et EL ja selle liikmesriigid on nõukogu 31. mai 1990. aasta resolutsioonis (38) toonud ühe eesmärgina esile SEN-lastega integreerimise ühtsesse haridussüsteemi. Komisjon ise võttis 12. mai 2000. aasta teatises („Puuetega inimeste jaoks toetada Euroopa“) (39) samasuguse seisukoha, milles käsitleti SEN-lastega integreerimist. Käesolevas teatises võttis komisjon kohustuse:

„... jätkata Euroopa koolide jõupingutuste toetamist puuetega õpilastele asjakohase toetuse pakkumisel, et integreerida nad oma põhiklassidesse ja eelkõige aidata paremini konkreetsete õpiraskustega õpilasi.“ (40)

Ombudsman märkis, et oma vastuses ombudsmani omaalgatuslikule uurimisele kordas komisjon oma kohustust integreerida kõik SEN-lapsed ühtsesse haridussüsteemi, nagu algselt märgiti Euroopa koolide 1999. aasta SEN-õpilaste programmis.

Ombudsman selgitas ka, et Euroopa koolide kuratoorium kiitis oma 1. ja 2. veebruari 2005. aasta koosolekul heaks uue dokumendi „SEN-õpilaste integreerimine Euroopa koolidesse“ (41), mis oleks pidanud olema aluseks läbivaadatud poliitikale selles valdkonnas. Nagu on märgitud selle dokumendi preambulis, püüti uute suunistega kohandada õpiraskustega õpilaste vastuvõtu- ja integratsioonimenetlusi ning viia süsteemi sisse täiustusi ja uuendusi, et võtta arvesse SEN-õpilaste kasvavat arvu.

Pidades silmas komisjoni algatusi selles valdkonnas, palus ombudsman komisjonilt lisateavet järgmise kohta:

Kuidas kavatseb komisjon hinnata Euroopa koolide uue SEN-lastest integreerimise poliitika tulemusi ja milline oli selle ajakava.

5. Sisemine koordineerimine :

– Puuetega inimeste uuringu analüüs : Võttes arvesse komisjoni märkusi probleemi selle aspekti kohta, eeldas ombudsman, et komisjoni 2004. aasta heade tavade juhendi läbivaatamise esimene läbivaatamine oli lõpule viidud. Seetõttu palus ombudsman komisjonilt täiendavat teavet järgmise kohta:

Kas uuringut on analüüsitud ja kui jah, siis milliseid järeldusi komisjon selle põhjal tegi ja milliseid meetmeid ta nende järelduste alusel tegi.

– Teadlikkuse suurendamine puudest : Ombudsman juhtis tähelepanu sellele, et läbivaadatud hea tava juhend sisaldas jaotist teavitamise ja teadlikkuse suurendamise kohta, milles nähti ette, et juhendist tuleks teavitada kõiki töötajaid. Samas osas sätestati ka, et puuetega inimeste käsitlevad koolitused tuleks korraldada nende jaoks, kes on selle valdkonnaga kõige rohkem seotud. Komisjon ei esitanud aga ajakava ega täpsemat teavet selle kohta, kuidas seda tulevikus teha (42). Ombudsman palus komisjonilt lisateavet järgmise kohta:

Olenemata sellest, kas ta on loonud või kavatseb korraldada oma töötajatele puuetega inimeste teadlikkust käsitlevaid kursusi või teabekampaaniaid.

Komisjoni teine arvamus

Oma teises arvamuses, mis esitati vastuseks ombudsmani küsimustele, märkis komisjon, et ta on puuetega inimeste puudutavas poliitikas kasutanud laiapõhjalist, progressiivset ja ennetavat lähenemisviisi. Uutes personalieeskirjades, läbivaadatud hea tava juhendis ja mitmesugustes osutatud teenustes võeti komisjoniga suhtlemisel arvesse puuetega inimeste võimalikke erivajadusi. Ta väitis, et tema poliitika eesmärk on tagada, et diskrimineerimiskeelu põhimõtet kohaldataks kõigi tema suhetes puuetega inimestega. Komisjon kohustus jätkama konsulteerimist oma talituste ja puuetega töötajate esindajatega, eelkõige talitustevahelise puuetega inimeste rühma kaudu.

Ombudsmani iga järelepärimise kohta oli komisjoni vastus kokkuvõtlikult järgmine:

1. Tööhõive :

– Tööhõive ja ebaproportsionaalne koormus : Komisjon selgitas, et 20. juunil 2004 võttis ta personalieeskirjade artikli 1d lõike 4 rakendamiseks vastu haldusteatise nr 69–2004(43) . Käesoleva teatise eesmärk oli aidata tema talitustel *muu hulgas* otsustada, kas puuetega inimeste integreerimise edendamise meede kujutab endast ebaproportsionaalset koormust või mitte. Rakenduseeskirjades käsitletakse *muu hulgas* puudega inimeste töölevõtmist, puuet ametniku karjääri jooksul, mõistlikke abinõusid ja põhjendamatut koormust.

Komisjon selgitas, et lisaks on komisjoni heade tavade juhendi (tööga seotud eluruumid) punktis 3 sätestatud, et Euroopa institutsioonide ebaproportsionaalse koormuse hindamisel tuleks kohaldada rangeid standardeid. Ta väitis, et järeldamaks, et konkreetsele puudega isikule majutuse pakkumine toob institutsioonile kaasa põhjendamatut koormuse, peavad selle pakkumise kulud olema suuremad, kui võib mõistlikult eeldada.

Komisjon tõi mitu näidet mõistlike abinõude kohta, mida on nimetatud rakenduseeskirjade punktis 8, näiteks i) selliste vahendite kättesaadavaks tegemine, mida töötajad juba kasutavad, mis on puuetega inimestele kergesti kättesaadavad ja kasutatavad; (II) töökohtade ümberkorraldamine; III) abi osutamine; IV) osalise tööajaga töötamine või muudetud töögraafikud; (v) seadmete omandamine või muutmine; VI) koolitusmaterjalide kohandamine; ning vii) poliitika või tavade muutmine. Lisaks viitas komisjon liigse koormuse hindamisel ka mitmele kaalutlusele, nagu on märgitud rakenduseeskirjade punktis 13. Need kaalutlused hõlmasid i) majutuse liiki ja maksumust; II) majutuskulud, võrrelduna iga töötaja keskmiste üldkuludega; III) majutuskulud, mis on seotud olemasoleva eelarvega; IV) majutust vajavate inimeste arv konkreetses piirkonnas; ning v) kõigi töötajate tervise ja ohutusega seotud vajadused.

– Rahaline toetus puudega ametnikele ja pereliikmetele : Nagu komisjon kaebuses 1391/2002 ombudsmani uurimise raames väitis, rõhutas komisjon, et ta ei diskrimineeri puudega ametnikke ja pereliikmeid. Komisjon väitis, et kogu rahaline toetus, mis tulenes ravikulude ravikindlustusest, seadusjärgsetest hüvitistest ja puudega inimestele antavast täiendavast abist mittemeditiiniliste kulude katteks, oli sobiv, et hüvitada puudega seotud lisakulud. Puuetega inimeste hoolekande assigneeringuid käsitlevad eelarve täitmise suunised jõustusid 1. mail 2004 ja näevad ette, et toetuse saaja isiklikud sissemaksed võivad ulatuda 5–35 %ni, mis arvutatakse tema perekonna maksustatava tulu alusel. Suunised on institutsioonidevahelised ja iga institutsioon määrab sellega seoses kindlaks oma eelarvevahendid.

Eelarveseisundi kohta märkis komisjon, et 2005. aastal olid kõik eelarverubriigi „Puuetega inimestele antav täiendav abi“ (1350000 eurot) vahendid kulutatud seoses 85 juhtumiga. Umbes pooled toimikutest puudutasid raske puudega seotud kulusid, samas kui teised juhtumid hõlmasid puude mõju korvamiseks vajaliku hariduse või erikoolituse kulude hüvitamist. Mis puudutab 2006. aasta eelarvet, siis eelarvepädevad institutsioonid eraldasid 1770000 eurot (30 % rohkem kui 2005. aastal). Komisjon avaldas siiski kahetsust, et see summa ei ole piisav, et tagada kõikidel juhtudel täielik tagasimaksmine.

Kuigi komisjon väitis, et tal ei ole õiguslikku kohustust hüvitada kõik puudest tulenevad kulud, kohustus ta need kulud täielikult hüvitama tingimusel, et eelarvepädevad institutsioonid tagavad piisavate rahaliste vahendite kättesaadavuse ning et saavutatakse institutsioonidevaheline kokkulepe eespool nimetatud suuniste muudetud ettepaneku suhtes.

Komisjon leidis, et suunistes ette nähtud isiklikud sissemaksed (5–35 %) ei ole sotsiaalselt ebaõiglased, kuna need põhinevad perekonna maksustataval tulul. Nõukogu märkis, et alates 1. maist 2004 on individuaalne rahaline abi laienenud pärast muudatusi puuetega inimeste täiendava toetuse poliitikas ja olemasolevate vahendite suurendamist. Aastatel 2003–2005 suurenes toimikute arv peaaegu 50 % (ligikaudu 60 toimikult 85 toimikule) ja olemasolevaid vahendeid suurendati 130 % (770000 eurolt 1770000 eurole). Aastal loodi ka uus sektor „praktiline abi puuetega inimestele“, et pakkuda üldist teavet, nõustamist ja tuge.

Samuti teatas komisjon, et kavatseb 2006. aastal avaldada uue teatise puuetega inimeste abistamise kohta (44).

– Värbamismenetluste kättesaadavus : Komisjon väitis, et puuetega kandidaatide konkursil osalemise hõlbustamiseks on rakendatud mitmeid praktilisi meetmeid. Seega sisaldasid kõik konkursiteated standardpunkti, milles tuletati kandidaatidele meelde, et liidu värbamispoliitika ei ole diskrimineeriv, (45) ning puudega kandidaatidel palutakse esitada tõend, et valikukomisjonid saaksid võtta vajalikke meetmeid nende osalemise hõlbustamiseks (46). Kandidaatidele mõeldud juhendi 2. lisas, mis avaldatakse iga konkursiteatega samal ajal, tuletatakse puudega kandidaatidele meelde võimalust taotleda oma puude tõttu erikorda.

EPSO veebisaidil viidatakse otseselt võrdsetele võimalustele. Sama kehtib kõigi reklaamide kohta, mis ilmuvad ajakirjanduses konkursi väljakuulutamisel.

Komisjon leidis, et juba on võetud mitmeid praktilisi meetmeid, ning loetles mitmeid näiteid puute kohta, mis on seotud järgmiste probleemidega: nägemine (47), kuulmine (kurtide või osaliselt kurtide kandidaadid) (48), käed (49), ratastooli kasutamine (50), kurnav haigus/ajupuue (51) või düsleksia (52). Nende taotluste täitmiseks on EPSO-l võimalus kutsuda puuetega kandidaadid eraldi testimiskeskustesse.

Perioodilised aruanded värbamispoliitika kohta : Komisjon märkis, et ta vaatas koos EPSOga läbi töölevõtmise reklaami sisu, et julgustada puuetega inimesi rohkem kandideerima. Selles kontekstis tuleks uurida konkreetsete puute kohta aruannete koostamise küsimust.

Komisjon rõhutas, et anonüümsus on kandidaatide võrdse kohtlemise tagatis ning et tema valikumenetlused korraldatakse võimalikult suures ulatuses, et tagada võrdne kohtlemine. Sellega seoses loob EPSO erivahendid, mis võimaldavad puuetega inimestel konkurssidel konkureerida.

Komisjon kohustus uurima, kuidas saaks olemasolevat ja tulevast puuetega inimeste tööhõivet käsitlevat statistikat muuta usaldusväärsemaks ja korrapäraselt ajakohastada, järgides samal

ajal kohustusi, mis on sätestatud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määruses \(EÜ\) \[Linki\]](#) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (53) . Komisjon nõustus kaaluma sellise statistika avaldamist tulevikus osana analüüsist, mille eesmärk on parandada statistika usaldusväärsust.

– Positiivsed meetmed puuetega inimeste värbamise edendamiseks : Komisjoni arvates hõlmab võrdse kohtlemise parim tagatis värbamisprotsessis anonüümsete testide väljatöötamist ja mõistlike abinõude pakkumist nendel testidel osalemiseks. Komisjon ei pidanud siiski vajalikuks sekkuda, nähes värbamismenetluse praeguses etapis ette positiivsed meetmed konkreetselt puuetega inimeste jaoks.

Komisjon selgitas, et tema talitusi, nimelt personali ja halduse peadirektoraati (DG ADMIN) teavitatakse, kui töölevõtmise konkursside laureaadiid näitavad, et neil on puue, mis nõuab töölevõtmisel erilist majutust. Sellistel juhtudel kasutavad need talitused iga juhtumi puhul eraldi ennetavat lähenemisviisi oma värbamisele.

Komisjon kohustus uurima erinevaid vahendeid, mille abil saaks institutsioonis edendada puuetega inimeste töölevõtmist, ning viitas vajadusele vaadata läbi praegune olukord. Läbivaatamisel tuleks kaaluda puuetega inimeste värbamise edendamiseks võetavate positiivsete meetmete üksikasjalikumalt väljatöötamist, näiteks i) puuetega inimeste tööühive eesmärgi seadmine ja jälgimine ning ii) administratsiooni individuaalsed järelemeetmed pärast arstlikku läbivaatust, et tagada asjakohased ülesanded ja varustus. Lisaks lisas komisjon, et puude küsimust käsitleti valikuvestluste ja valikukomisjoni liikmete koolitamise kursustel, et tagada küsimuste tundlikkus.

2. Juurdepääs komisjoni ruumidele :

– Ligipääsetavusega seotud ehitusstandardid : Komisjon selgitas, et OIB korralduskomitee võttis 29. juunil 2004 vastu *tema hoonete standardite käsiraamatu uusima versiooni Manuel d'Immeuble Type* (MIT). Käsiraamatu peatükis B.III käsitleti puuetega inimestele esitatavaid nõudeid, hõlmates üldisi juurdepääsuküsimusi, reserveeritud parkimiskohti, liikuvust, valgustust ja viitamist hoonetes, sanitaarseadmetes ja hädaolukorras evakueerimist. MIT oli kooskõlas nii Belgia kui ka Euroopa õigusaktidega selles valdkonnas ning võttis arvesse komisjoni heade tavade juhendi sätteid.

Komisjon selgitas, et mitmepoolse investeerimislepingu täiendavat läbivaatamist ei ole kavandatud. Käesolev dokument võeti vastu alles 2004. aasta keskel ja see on juurdepääsetavusstandardite osas ajakohane. See küsimus tuleks läbi vaadata, võttes arvesse uusi MIT-standardeid ja hiljuti ametisse nimetatud kontorikeskkonna ergonoomilise hindamise eest vastutava spetsialisti kogemusi.

– Parkimisvõimalused : Komisjon märkis, et kooskõlas oma hea tava juhendiga on vähemalt kaks parkimiskohta reserveeritud puudega külastajatele kas igas komisjoni hoones või väljaspool seda, välja arvatud Berlaymonti hoone. Kokkuvõttes on komisjonil 114 sellist

reserveeritud ruumi. Kuna juurdepääs Berlaymonti hoonele on turvakaalutlustel piiratud, palus komisjon Brüsseli ametiasutustel reserveerida parkimiskohad Boulevard Charlemagne'is, mis kulgeb kõrvuti Berlaymonti tänavaga. Komisjon selgitas, et 2005. aasta oktoobris oli pealinna Brüsseli politseiülem nõustunud reserveerima kolm sellist kohta Boulevard Charlemagne'is ning palus riiklike tööde osakonnal teha vajalikke töid. Samuti on komisjon reserveerinud oma hoonetes 216 parkimiskohta oma töötajatele, kellel on alaline või ajutine puue/tervisega seotud raskused (54).

3. Teave ja teabevahetus :

– Puuetega inimestele levitatava teabe kättesaadavus: Komisjon viitas oma seisukohale teabele juurdepääsu kohta, mis on sätestatud leheküljel „EUROPA – Web Accessibility Policy“ (55). Selle seisukoha kohaselt otsustas komisjon võtta vastu A-taseme (1. prioriteet) vastavuse uutele ja ajakohastatud veebisaitidele, mida majutatakse EUROPA serveris, et hõlbustada nende kasutamist mitte ainult nägemispuudega inimestel, vaid ka muude vaeguste ja puuetega inimestel, mistõttu on need kooskõlas WAI standarditega.

– Veebisaitide kättesaadavus üldsusele : Teabepakkujate juhend (IPG) on mõeldud EUROPA veebisaidi lehekülgede autoritele (koordinaatorid, veebimeistrid, töövõtjad) ning hõlmab toimetustlikke, tehnilisi ja graafilisi aspekte. Ühtse ja kasutajasõbraliku teenuse tagamiseks tuleb järgida IPGs (56) sätestatud eeskirju. IPG kohaselt peaksid EUROPA avaldatavad leheküljed vastama A-taseme juurdepääsetavuse kriteeriumidele. Peadirektoraatide ja talituste veebimeistrid vastutavad oma veebisaitide juurdepääsetavuse hindamise ning veebisaitide ja veebilehtede IPG ja WAI-A nõuetele vastavuse tagamise eest. Lisaks osutab press ja kommunikatsiooni peadirektoraadi EUROPA koordineerimisrühm veebimeistritele süstemaatilist abi veebisaitide ja veebilehtede valideerimisel.

– Alternatiivsed kättesaadavad vormingud kõigi ELi avalike dokumentide jaoks : Wai-nõuetele vastavaid EUROPA lehti saab koos sobiva lõppkasutaja tarkvaraga kasutada suurte trükiste, Braille'i, audio- ja elektrooniliste vormingute loomiseks. EUROPA mitmekeelsuse tõttu ei saa kõiki keeli lugeda tugitarkvara abil. Komisjon täiustab olemasolevaid WAI-le vastavaid lehekülgi, esitades nendelt lehekülgedelt loodud helifailid või viipekeelefailid. See lahendus võib siiski põhjustada probleeme, kuna kõnealust tehnikat alles arendatakse. Teise võimalusena võiks lisada lingi heliväljundile mis tahes pikkade artiklite/teabe sissejuhatavate tekstide kõrval, et kahjustatud inimesed saaksid kiiresti aru, kas teave pakub neile huvi. Vastasel juhul leiab komisjon, et EUROPA veebisaidi mitmekeelne olemus on kõige parem, tagades, et selle sisu on kergesti kättesaadav ja WAI-le vastav. Komisjon rõhutas, et on vastu võtnud veebisisu haldamise süsteemi, mis peaks tagama vastavuse juurdepääsu miinimumnõuetele kõikidel selle lehekülgedel (57).

4. Euroopa koolid :

– SEN-lastete integreerimine : Komisjon märkis, et tal ei ole pädevust haridusküsimustes ning ta ei saa seetõttu hinnata ega hinnata uut SEN-programmi Euroopa koolides ega anda viimasele juhiseid. Ta selgitas, et koolide kuratoorium võtab selles valdkonnas vastu kõik otsused ja et

komisjonil on juhatuses ainult üks hää (58) . Juhatuse liikmena ja vastutava tööandjana, kelle töötajad väljendavad rahulolematust koolide selle teenistusega, mida rahastatakse suures osas ühenduse vahenditest, märkis komisjon siiski, et ta tegeleb aktiivselt selle küsimusega, nõudes SEN-programmi hindamist.

2004. aasta märtsis oli koolide pedagoogilisel komiteel, mis on kuratooriumi ettevalmistav allkomitee, kus haridusküsimusi arutatakse ja valmistatakse ette nõukogu kaalumiseks ja heakskiitmiseks, esimene võimalus vaadata läbi teatud statistika SEN-juhtumite kohta. Sel ajal nõudis komisjon, et SEN-programmi hindaksid asjaomased inspektorid/koordinaatorid ning et selle hindamise tulemused esitataks SEN-programmi järgmises aastaaruandes. Viimane aruanne SEN programmi kohta oli siiski sarnane esimese aruandega ning komisjon kordas 2005. aasta novembris toimunud pedagoogilise komitee koosolekul oma taotlust. Samuti palus komisjon koolide peasekretäri büroolt lisateavet SEN-programmi rakendamise kohta, mis tulenes ombudsmani muudest teabenõuetest. Peasekretär oli kirjalikult teatanud, millist liiki teavet tuleks koguda. Komisjon väljendas kahetsust, et alates tema teise arvamuse kuupäevast, s.o 2006. aasta märtsist, ei ole andmeid esitatud.

Komisjon märkis, et 2006. aasta jaanuari lõpuks oli ta ametlikult palunud koolide kuratooriumilt SEN-programmi rakendamise hindamist. Komisjon teatas, et hindamisaruanne tuleks esitada järgmise õppeaasta jooksul (59) .

5. Sisemine koordineerimine :

– Puuetega inimeste uuringu analüüs : Komisjon rõhutas, et komisjoni talituste poolt 2004. aasta detsembris läbi viidud uuringut puute kohta analüüsiti ja tulemused avaldati komisjoni intranetis. Saadud vastuste analüüsi põhjal pakuti välja mitmeid konkreetseid meetmeid.

Komisjon märkis, et mõned punktid tehti korrektselt ja neile tuleks kasuks edasised meetmed. Ta mainis raskusi, mida mõned töötajad kogevad oma töö hõlbustamiseks suhteliselt lihtsat tüüpi eluruumide hankimisel, nagu sobivad toolid või kontorilauad või kohandatud IT-seadmed, samuti mõnede puuetega inimeste raskusi teatavatele hoonetele juurdepääsul või nende sees liikumisel.

Komisjon selgitas, et uuringu põhjal leidsid töötajad, et puude tõttu on neid koheldud ebasoodsamalt, mis tõi kaasa aeglasema karjääriarengu, vähem huvitava töö või koolitusele juurdepääsu puudumise. Inimestevahelisel tasandil kogesid mitmed töötajad ülemuste ja kolleegide käitumist, mida nad pidasid alandavaks, hirmutavaks või solvavaks. Komisjon teatas, et koondaruande järeldustest teavitati kõiki asjaomaseid talitusi, kus on võimalik võtta kasulikke järeelmeetmeid, et tagada suurem teadlikkus küsimustest.

Komisjoni arvates tuleks kõiki töötajaid teavitada sellest, et puude alusel diskrimineerimine on personalieeskirjadega konkreetsetult keelatud. Sellest tulenevalt avaldati küsitlus ja selle tulemused intraneti veebisaidil, et teavitada töötajaid probleemidest ja aidata kaasa muutustele. Samuti tuleb sisevõrgu veebisaidil töötajatele meelde tuletada, et selle heade tavade juhendi kohaselt võib haldusküsimuste peadirektoraadi võrdsete võimaluste ja mittediskrimineerimise

üksuse poole pöörduda konfidentsiaalselt, kui töötajad ei ole tegevusjuhendi rakendamisega rahul. Üksus jätkab selliste küsimustega tegelemist diskreetselt, võttes nõuetekohaselt arvesse taotletavat konfidentsiaalsuse taset.

Selles valdkonnas nähtavama ja aktiivsema poliitika kehtestamise protsessi osana peaks halduse peadirektoraat konsulteerima liikmesriikidega menetluste üle, mis on vastu võetud nende riiklikes ametiasutustes puuetega inimeste värbamise ja majutamise edendamiseks, eesmärgiga teha kindlaks olemasolevad parimad tavad, mida võidakse järgida ka komisjonis.

Edusammude hindamiseks kaalutakse teise puuetega inimeste uuringu läbiviimist aastatel 2007–2008 2006. aasta lõpus. Sõltuvalt tulemustest saab prioriteete vastavalt vajadusele ümber suunata ja seada uusi prioriteete.

– Teadlikkuse suurendamine puudest : Komisjon märkis, et peamine vahend teadlikkuse tõstmiseks ja töötajate teadlikkuse tõstmiseks puuete suhtes oli avalikustamine, mis saadi läbivaadatud hea tava juhendi vastuvõtmisega ja kõigi komisjoni töötajate uuringu läbiviimisega puuetega seotud küsimustes. Järgmine samm peaks olema komisjoni intraneti uuringu tulemuste avaldamine 2006. aasta alguses. See meede peaks andma teavet vastuste analüüsi ja järelmeetmete kohta.

Komisjon teatas oma kavatsusest korraldada 2006. või 2007. aastal koolituskursuste või personalile konverentsi või seminari korraldamise kaudu sensibiliseerimise erimeetmed, mis langevad kokku iga-aastase Euroopa puuetega inimeste päevaga 3. detsembril. Sellised meetmed peaksid sõltuma rahaliste vahendite olemasolust (60) .

Üldsuse osalemine

Ombudsman postitas komisjoni teise arvamuse oma veebisaidil. Ta ei saanud avalikkuselt selle kohta rohkem märkusi.

Täiendav teave komisjonilt

Selleks et ajakohastada oma teises arvamuses esitatud teavet, eelkõige seoses kolme selles võetud kohustusega, saatis komisjon ombudsmanile lisateavet. Komisjoni tõstatatud küsimused puudutasid järgmisi aspekte:

1. Tööhõive :

– Rahaline toetus puudega ametnikele ja pereliikmetele : Komisjon teatas, et kavatseb selle probleemiga tegeleda põhjalikuma teatise „Võrdsed võimalused kõigile“ raames, mis esitatakse laiemas kontekstis 2007. aasta kuulutamiseks Euroopa aastaks „Võrdsed võimalused kõigile“.

4. Euroopa koolid :

– SEN-lastega integreerimine : Komisjon selgitas, et 30. jaanuari 2006. aasta koosolekul ei olnud

Euroopa koolide kuratooriumil võimalik uurida SEN-statistika aruannet 2004/2005. aasta kohta, kuigi see punkt oli päevakorras ette nähtud. Kuigi see küsimus ei olnud päevakorras, nõudis komisjon oma 2006. aasta aprilli koosolekul, et järgmine aruanne sisaldaks i) kvalitatiivsemat teavet SEN-õpilaste integreerimise ja nende edenemise kohta, ii) SEN-programmi hindamist ja iii) Euroopa koolides vastu võetavat strateegiat selliste laste eest hoolitsemiseks. Juhatajate nõukogu võttis aruande teadmiseks, mida praegu arutab inspektorite nõukogu. Komisjon märkis, et uut aruannet ei esitatud, kuigi järgmine aruanne 2005/2006 peaks sisaldama nõutud kvalitatiivse teabe lisamist ja programmi hindamist.

5. Sisemine koordineerimine :

– Teadlikkuse suurendamine puudest : Oma esimeses arvamuses kohustus komisjon avaldama kogu komisjoni hõlmava puuetega inimesi käsitleva uuringu tulemused oma intraneti veebisaidil, et anda teavet vastuste analüüsi kohta koos 2006. aastaks kavandatud järelmeetmetega. Komisjon teatas, et uuringu tulemused on juba avaldatud (61) . Ta lisas, et andmeid tuleks täiendada teabega, mis on kogutud uuringu kaudu, mis käsitleb liikmesriikide poliitikat puuetega inimeste tööhõive kohta nende avalikus teenistuses. Hindamisel tuleks kindlaks määrata tavade võrdlusalus ning see peaks aitama kaasa ka puuetega inimeste 2007. aasta tegevuskava väljatöötamisele.

Komisjon teatas, et avaldatud on ka diskrimineerimiskeelu valdkonna heade tavade praktiline juhend, mis on suunatud koolitajatele ja juhtidele, kes vastutavad töölevõtmise eest (62) . Komisjon selgitas, et seda juhendit on komisjoni talitustes levitatud nii laialdaselt kui võimalik. Kuigi komisjon ei ole korraldanud diskrimineerimisvastaseid erikursusi, on seda teemat käsitletud valikuvestluste ja valikukomisjonide koolitamise kursuste kaudu. Lisaks kohustus komisjon lähitulevikus korraldama täiendavaid teadlikkuse suurendamise üritusi, mis on suunatud eriti asjaomastele töötajatele (63) .

OTSUS

1 Sissejuhatavad märkused

1.1 Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 195 kohaselt on Euroopa Ombudsmanil õigus omal algatusel uurida võimalikke haldusomavoli juhtumeid ühenduse institutsioonide ja organite tegevuses.

Ombudsman otsustas alata omaalgatusliku uurimise puuetega inimeste integreerimise teemal Euroopa Komisjoni poolt, et tagada, et neid kodanikke ei diskrimineeritaks nende suhetes institutsiooniga.

1.2 Selle algatuse käivitamisel võttis ombudsman arvesse asjaolu, et nagu üldiselt kokku lepitud, ei saa puuet määratleda üksnes ühe terviseprobleemi või füüsilise või vaimse piirangu alusel, vaid pigem terviseprobleemi või funktsionaalse piirangu ning sotsiaalse, poliitilise, kultuurilise, majandusliku ja füüsilise keskkonna keerulise koostoime tõttu (64) . Ombudsman

märkis samuti, et puuetega inimesed moodustavad olulise osa Euroopa Liidu elanikkonnast (65) . Nagu enamik Euroopa institutsioone ja liikmesriike(66) avalikult tunnistab, seisab see ühiskonna segment silmitsi paljude takistustega, mis takistavad selle liikmetel saavutada võrdseid võimalusi, sõltumatust ning täielikku majanduslikku ja sotsiaalset integratsiooni. Ombudsman märgib, et Eurobaromeetri uuringu kohaselt näivad peaaegu kõik eurooplased olevat puuetega inimeste parema integreerimise poolt ja vähemalt 97 % eurooplastest arvab, et tuleks midagi ette võtta, et kaasata puuetega inimesi rohkem ühiskonda (67) .

Kuigi Euroopa Liit on sellele väljakutsele reageerinud, võttes nende takistuste kõrvaldamiseks vastu mitmeid õiguslikke ja poliitilisi algatusi, pidas ombudsman oluliseks hinnata, kas neid kohustusi on tegelikult rakendatud või mitte.

Ombudsman juhtis tähelepanu sellele, et probleemi tunnistamine ja selle käsitlemine põhilise inimõigusena tõi kaasa viite puuetega inimestele Euroopa Liidu põhiõiguste hartasse. Harta artiklis 26 on sätestatud:

„Liit tunnustab ja austab puuetega inimeste õigust saada kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus, sotsiaalne ja tööalane integratsioon ning osalemine ühiskonnas.“

Selle algatuse avamisel tunnistas ombudsman ka seda, et liit on puuetega inimeste diskrimineerimise vastu võitlemiseks võtnud mitmesuguseid õiguslikke meetmeid, eelkõige 1998. aasta puuetega inimeste tööhõive hea tava eeskirja (edaspidi „hea tava juhend“). Juhendiga nähti ette ühine institutsioonidevaheline seisukoht, mille eesmärk oli võidelda võimalike probleemidega, millega puuetega inimesed puutuvad kokku ELi ametnikeks saamisel või karjääri arendamisel (68) , mille alusel tuli võtta mitmeid meetmeid sellistes valdkondades nagu töölevõtmine, karjäär, töökeskkond, teavitamine ja teadlikkus ning järelevalve.

1.3 Ombudsman leidis, et eri institutsioonide hulgas, kellel on eriline vastutus tagada, et puuetega inimesi ei diskrimineerita nende suhetes ELi institutsiooniga, vääris komisjon erilist tähelepanu oma keskse rolli tõttu Euroopa Liidu institutsioonilises raamistikus. Lisaks võttis komisjon oma 10. mai 2000. aasta teatises „Puuetega inimeste jaoks tõketeta Euroopa“ (edaspidi „teatis“) puuetega inimeste suhtes põhjaliku lähenemisviisi. Käesolevas teatises võttis komisjon kohustuse töötada välja ja toetada terviklikku ja integreeritud strateegiat, et tegeleda sotsiaalsete, arhitektuuriliste ja disainitõketega, mis põhjendamatult piiravad puuetega inimeste juurdepääsu (69) . Komisjon mitte ainult ei kordanud hea tava juhendis sätestatud kohustusi, vaid määras lisaks kindlaks uued meetmed, mille eesmärk on edendada parimate tavade arendamist oma organisatsioonis. Teatises kirjeldatud meetmed jagunesid viieks teemaks: i) tööhõive; II) juurdepääs komisjoni ruumidele; III) teave ja kommunikatsioon; IV) Euroopa koolid; ja v) sisemine koordineerimine. Komisjon tugevdas seda strateegiat 25. novembril 2003 ametlikult läbivaadatud hea tava juhendi vastuvõtmisega.

Ombudsman märgib, et neid meetmeid toetas Euroopa Parlament (70) , kes nõudis täiendavate meetmete rakendamist (71) , näiteks institutsioonidevahelise tööühma loomist, et uurida puuetega inimeste juurdepääsu tingimusi ELi institutsioonidele.

1.4 Hea haldustava nõuab siiski kiireid ja tõhusaid meetmeid avalikult esitatud kohustuste täitmiseks. Ombudsman leidis, et puuetega inimeste olukorra tõsiduse tõttu tuleb väljakuulutatud kohustused ellu viia tõhusate meetmete abil. Arvestades komisjoni kesket rolli liidu institutsioonilises raamistikus ja tema konkreetseid kohustusi seoses puuetega inimestega, pidas ombudsman vajalikuks vaadata läbi selle institutsiooni poolt selles valdkonnas võetud meetmed ning hinnata, kas need on kooskõlas institutsiooni õiguslike kohustuste ja võetud kohustustega.

Seetõttu palus ombudsman komisjonil anda aru i) meetmetest, mida ta oli võtnud või kavatses võtta tagamaks, et puuetega inimesi ei diskrimineeritaks nende suhetes institutsiooniga, ja ii) nende vastuvõtmise ajakava kohta.

Ombudsman täpsustas, et uurimise tulemust arvestades kaalub ta, kas on vaja laiendada uurimise ulatust ja hõlmata ka teisi liidu institutsioone.

1.5 Kõigepealt soovib ombudsman selgitada, et tema uurimises ei käsitletud komisjoni puudutava võimaliku haldusomavoli konkreetseid juhtumeid. Selle asemel keskendus ombudsman oma uurimises i) institutsiooni poolt puuetega inimeste suhtes võetud kohustuste läbivaatamisele ja ii) nende kohustuste võrdlemisele tegelikult saavutatud tulemustega.

See protsess viidi läbi avatud ja läbipaistva dialoogi kaudu, millesse ombudsman kutsus puuetega inimesi, esindusrühmi, teisi riikliku ja piirkondliku tasandi ombudsmanisid ning kodanikke. Nagu teatati oma 19. novembri 2003. aasta kirjas uurimise algatamise kohta, postitas ombudsman kõik uurimisega seotud asjakohased dokumendid oma veebisaidil, sealhulgas kõik üldsuse märkused, mis ei olnud konfidentsiaalsed. Ombudsman edastas need üldsusele esitatud tähelepanekud ka komisjonile ja palus komisjonil nende kohta märkusi esitada.

Ombudsman soovib tänada kõiki, kes tema uurimises osalesid. Nende sisuline panus on kindlasti heitnud valgust olemasolevatele probleemidele ja aidanud komisjonil kindlaks teha meetmed, mis võivad aidata olukorda tulevikus parandada. Üldsuse osalemise kõrge tase rõhutab, kui oluliseks kodanikud näivad puuetega inimesi mõjutavatele probleemidele omistavat.

1.6 Uurimise tulemuste põhjalikuks ja arusaadavaks esitamiseks koondab ombudsman komisjoni arvamustes esitatud praktikat järgides need teatises esitatud viie valdkonna ümber, nagu seda tegi komisjon oma arvamustes, nimelt i) tööhõive; II) juurdepääs komisjoni ruumidele; III) teave ja kommunikatsioon; IV) Euroopa koolid; ja v) sisemine koordineerimine.

2 Komisjoni meetmed tööhõive valdkonnas

2.1 Ombudsman tunnistab, et selles valdkonnas on tehtud suuri edusamme mitte ainult puuetega inimeste tööhõivealase diskrimineerimise selgete põhimõtete määratlemisel, vaid ka seoses selliste aspektidega nagu puudega ametnike ja pereliikmete rahaline toetamine ning töölevõtmisega seotud küsimused.

Üldpõhimõtted

2.2 Ombudsman märgib, et komisjoni heade tavade juhendis on esitatud mitu üldpõhimõtet, mille eesmärk on hõlbustada puuetega inimeste juurdepääsu Euroopa avalikus teenistuses töötamisele. Nende üldpõhimõtete alusel tuli võtta kõik mõistlikud meetmed, et tagada puuetega inimestele võimalus osaleda konkurssidel teiste kandidaatidega võrdsetel tingimustel.

2.3 Ombudsman märgib lisaks, et neid põhimõtteid on oluliselt tugevdatud, kui 1. mail 2004 jõustusid personalieeskirjade muudatused, mis hõlmasid EÜ asutamislepingu artiklis 13 sätestatud diskrimineerimisvastaseid sätteid (72). Seega keelab personalieeskirjade artikli 1d lõige 1 sõnaselgelt igasuguse puudel põhineva diskrimineerimise:

„Käesolevate personalieeskirjade kohaldamisel on keelatud igasugune diskrimineerimine soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel.“

Seda põhimõtet on edasi arendatud artikli 1d lõikes 4, mille kohaselt:

„Lõike 1 kohaldamisel on isikul puue, kui tal on füüsiline või vaimne kahjustus, mis on või võib olla püsiv. (...)“

Puudega isik täidab mõistlike abinõude võtmise korral töö põhiülesandeid.

„Mõistlikud abinõud“ – seoses töö põhiülesannetega asjakohased meetmed, kui see on vajalik, et võimaldada puudega inimesel tööle pääseda, selles osaleda või edasi liikuda või saada koolitust, välja arvatud juhul, kui sellised meetmed paneksid tööandjale ebaproportsionaalselt suure koormuse.“

Ombudsman juhib tähelepanu sellele, et kuigi personalieeskirjades ei ole määratletud mõistet „mõistlikud abinõud“, on selle artikli 1d lõikes 6 sätestatud mitu kriteeriumi, mille alusel

„[diskrimineerimiskeelu] piiramine peab olema põhjendatud objektiivsetel ja mõistlikel alustel ning olema suunatud personalipoliitika raames üldistes huvides olevate õiguspäraste eesmärkide saavutamisele.“

2.4 Eespool nimetatud sätte kohaldamist üksikjuhtumite suhtes analüüsides võtab ombudsman arvesse asjaolu, et mõiste „ebaproportsionaalne koormus“ liiga ulatuslik tõlgendamine võib muuta puude alusel diskrimineerimiskeelu põhimõtte kohaldamata. Ombudsmani arvates oli see seisukoht, mille komisjon võttis seoses varasema juhtumiga (1391/2002/JMA), mis käsitles hariduslike erivajadustega ELi ametnike (edaspidi „SEN-lapsed“) laste haridust.

Ombudsman võtab teadmiseks, et vastuseks tema päringule on komisjon kohustunud järgima põhimõtteid ja kriteeriume, mis on sätestatud 20. juuni 2004. aasta haldusteatises nr 69–2004(

73) . Vastavalt eespool nimetatud teatise artiklis 12 sätestatud põhimõttele on ainus olukord, kus komisjonilt ei eeldata, et ta ei paku puudega isikule mõistlikke abinõusid ülesande täitmiseks komisjoni ametnikuna, üksnes juhul, kui toimingute kulud oleksid suuremad, kui institutsioonilt võib mõistlikult eeldada.

Ombudsman usub, et komisjon kaalub iga olukorra mõistlikkust õiglasel ja tasakaalustatud viisil, võttes arvesse komisjoni teatise artiklites 8 ja 13 sätestatud suuniseid, mis sisaldavad mitmeid kriteeriume, nagu olemasolevate rajatiste ümberehitamine, muudetud töögraafikute kehtestamine, seadmete omandamine või muutmine ning kõigi töötajate tervise- ja ohutusvajadustest lähtuvad kaalutlused.

Arvestades olukorda, on ombudsman jõudnud järeldusele, et praegu ei ole juhtumi selle aspektiga seoses vaja võtta täiendavaid meetmeid.

Rahaline toetus

2.5 Ombudsman märgib, et puudega ametnikele või puudega pereliikmetele antav rahaline toetus on teema, mis on pälvinud üldsuse suurt tähelepanu, eelkõige seoses puudega inimestele antava täiendava abiga. Kõnealune abi kujutab endast iga institutsiooni lisamaksu eelarvereaal A4103 puudest tulenevate kulude katmiseks. Ombudsman märgib ka, et on väidetud, et seda liiki toetust tuleks anda puudega ametnikele või puudega pereliikmetele ning et see peaks katma kõik tekkinud kulud.

Ilmneb, et vastavalt 1. mai 2004. aasta suunistele eelarvereaal A4103 kasutamise kohta hüvitatakse puudega inimestele täiendava abi saajad piisavate rahaliste vahendite olemasolu ulatuses ja ainult osa kantud kuludest (5–35 %). Seetõttu peavad potentsiaalsed abisaajad tegema sissemakse, mis sõltub perekonna maksustatavast tulust. Ombudsman märgib, et neid eeskirju kohaldatakse puudega laste erihariduse kulude ning transpordi- või õppekulude suhtes.

2.6 Puuetega laste erihariduse kulude kohta märgib ombudsman, et see küsimus oli tema uurimise ees seoses kaebusega 1391/2002/JMA, mille alusel koostati 27. mail 2005 parlamendile eriaruanne. Ombudsman soovitas oma eriaruandes, et komisjon peaks astuma vajalikke samme tagamaks, et Euroopa koolidest välja jäetud SEN-lastel vanemad ei peaks panustama oma laste hariduskuludesse. Ombudsman märgib ka, et 20. märtsil 2006 heaks kiidetud resolutsiooniga A6–0118/2006 kiitis parlament ombudsmani järeldused heaks. Samas resolutsioonis kutsus parlament komisjoni üles võtma vajalikke meetmeid, et hüvitada kõik eriharidusega seotud kulud nende SEN-lastel vanematele, kes on oma puude tõttu Euroopa koolidest välja jäetud. Ta lisas, et sellised hüvitised peaksid moodustama osa Euroopa sotsiaalkaitsepoliitikast.

2.7 Seoses täiendava abi jaotamisega puuetega inimestele eelarvereaal A4103 märgib ombudsman komisjoni seisukohta, et tal ei ole õiguslikku kohustust hüvitada kõik puudest tulenevad kulud ning et suunistes ette nähtud isiklikku sissemakse (5–35 %) ei tohiks pidada sotsiaalselt ebaõiglaseks, kuna see arvutatakse perekonna maksustatava tulu alusel.

Ombudsman märgib siiski, et vaatamata oma väljendatud seisukohale on komisjon kohustunud hüvitama täielikult ebasoodsa olukorraga seotud kulud, tingimusel et eelarvepädevad institutsioonid tagavad piisavate rahaliste vahendite kättesaadavuse ning saavutatakse institutsioonidevaheline kokkulepe suuniste muudetud ettepaneku suhtes.

Arvestades üldsuse muret tema uurimise selle aspekti pärast, on ombudsman veendunud, et komisjon võtab vajalikud meetmed, et veenda eelarvepädevaid institutsioone vajaduses laiendada eelarverea A4103 kohaldamisala, et tagada puudega või puudega pereliikmetega ametnikele puuetega inimeste kulude täielik hüvitamine.

2.8 Ombudsman juhib tähelepanu sellele, et seoses 2007. aasta nimetamisega Euroopa aastaks „Võrdsed võimalused kõigile“ on komisjon kohustunud esitama teatise „Võrdsed võimalused kõigile“, milles tuleks muu hulgas käsitleda puudega või puudega pereliikmetele antava rahalise toetusega seotud küsimusi. Kuigi seda teatist ei näi olevat veel avaldatud, leiab ombudsman, et dokument peaks andma komisjonile võimaluse kinnitada, et ta võtab oma kohustusi tõsiselt ja on valmis neid täitma.

Arvestades olukorda, on ombudsman jõudnud järeldusele, et praegu ei ole juhtumi selle aspektiga seoses vaja võtta täiendavaid meetmeid.

Värbamine

2.9 Ombudsman on seisukohal, et viimastel aastatel on puuetega inimeste juurdepääsul Euroopa avalikule teenistusele tehtud suuri edusamme, eelkõige pärast Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) asutamist.

2.10 Ombudsman arvestab asjaoluga, et nagu komisjon on märkinud, on EPSO rakendanud tõhusalt mitmeid meetmeid, mille eesmärk on hõlbustada puuetega kandidaatide osalemist töölevõtmismenetlustes. Sellega seoses tervitab ombudsman asjaolu, et kõik konkursiteated sisaldavad standardpunkti, milles tuletatakse kandidaatidele meelde, et liidu värbamispoliitika ei ole diskrimineeriv, ning et puudega kandidaatidel palutakse esitada tõend, et valikukomisjonid saaksid võtta vajalikke meetmeid nende osalemise hõlbustamiseks. Samuti näib positiivne, et iga konkursiteatega samal ajal avaldatud „Juhend kandidaatidele“ sisaldab jaotist, mis tuletab puudega kandidaatidele meelde võimalust taotleda oma puude tõttu erikorda. Lisaks viidatakse EPSO veebisaidil otseselt võrdsetele võimalustele. Sama kehtib kõigi reklaamide kohta, mis ilmuvad meedias konkursi väljakuulutamisel.

Ombudsman tervitab ka EPSO algatust võtta mitmeid praktilisi meetmeid, mille eesmärk on tagada tema diskrimineerimisvastase poliitika nõuetekohane rakendamine. Selliste praktiliste meetmete illustreeriv näide on säte, mis võimaldab kutsuda puudega kandidaate eraldi testimiskeskustesse.

2.11 Vaatamata ilmsetele edusammudele näib avalikkus endiselt muretsevat uute meetmete läbipaistmatuse ja olukorra usaldusväärsema hindamise vajaduse pärast. Ombudsman märgib, et vastuseks tema taotlusele teatas komisjon, et ta vaatab koos EPSOga läbi oma

töölevõtmisega seotud reklaami sisu. Läbivaatamisel kaalutaks võimalust koostada aruandeid muude puuete kui nägemispuude kohta, et julgustada puuetega inimesi rohkem taotlusi esitama.

Ombudsman tervitab komisjoni võetud kohustust kaaluda üldisemate aruannete avaldamist puuetega inimeste töölevõtmise kohta, mis peaksid sisaldama olemasolevat ja tulevast statistikat, tingimusel et need materjalid vastavad täielikult [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrusele \(EÜ\) \[Linki\]](#) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (74) . Ombudsmani arvates aitaks see algatus kaasa komisjoni poliitika läbipaistvamaks ja kodanikusõbralikumaks muutmisele ning oleks kooskõlas parlamendi järjepidevate nõudmistega selliseks tegevuseks (75) .

2.12 Ombudsman märgib, et mõned avalikkuse poolt uurimise käigus esitatud tähelepanekud olid kriitilised seoses sellega, et komisjon ei toetanud ennetavat poliitikat puuetega inimeste töölevõtmiseks, ja eelkõige seda, et ei ole välja töötatud teatavat liiki positiivseid meetmeid. Ombudsman on teadlik, et komisjon ei näi praegu olevat valmis reserveerima teatud osa töölevõetud kandidaatide koguarvust puuetega inimestele.

Komisjoni selle valdkonna poliitika läbivaatamisel võtab ombudsman arvesse asjaolu, et liikmesriikides positiivsete meetmete rakendamise seotud tavad on teataval määral erinevad. Suur hulk ELi liikmesriike, nagu Austria, Belgia (76) , Küpros, Tšehhi Vabariik, Prantsusmaa, Saksamaa, Kreeka, Itaalia, Leedu, Malta, Poola, Portugal, Sloveenia ja Hispaania, on kehtestanud puuetega inimeste tööhõive kvoodisüsteemid. Teised Euroopa riigid on valinud teistsuguse tee, et edendada selle inimrühma integreerimist töökeskkonda (77) . Ombudsman loodab, et püüdes kujundada oma poliitikat selles küsimuses, jälgib komisjon tähelepanelikult praegust olukorda liikmesriikides ja selle arengut aja jooksul.

Sellega seoses peab ombudsman oluliseks rõhutada, et komisjon on kohustunud uurima erinevaid vahendeid, mille abil saaks institutsioonis edendada puuetega inimeste töölevõtmist. Sellega seoses on komisjon viidanud mitmetele näidetele, mis hõlmavad puuetega inimeste jaoks teatava tööhõive eesmärgi seadmist või ametiasutuste individuaalseid järelmeetmeid pärast arstlikku läbivaatust, et tagada asjakohased ülesanded ja varustus.

Arvestades olukorda, on ombudsman jõudnud järeldusele, et praegu ei ole juhtumi selle aspektiga seoses vaja võtta täiendavaid meetmeid.

3 Komisjoni ruumide juurdepääsetavus

3.1 Ombudsman märgib murega, et juurdepääs komisjoni ruumidele on osa tema uurimisest, mis on äratanud üldsuse suurt huvi, mis on üldiselt olnud väga kriitiline komisjoni tegevuse suhtes selles valdkonnas.

3.2 Näib, et komisjon lubas järgida nii ELi kui ka oma heade tavade juhendites sätestatud kriteeriume. Sellest tulenevalt tuli võtta kõik mõistlikud meetmed, et minimeerida probleeme, mis

on seotud juurdepääsuga hoonetele, samuti bürooruumidele ja -seadmetele, et kontorid ja rajatised oleksid puuetega inimestele juurdepääsetavad.

Ombudsman märgib, et nende eesmärkide saavutamiseks teatas komisjon, et tema talitused, nimelt infrastruktuuri- ja logistikaamet (OIB) on kavandanud parandusi, mille eesmärk on hõlbustada puuetega inimeste juurdepääsu komisjoni ruumidele. Need parandused oleksid pidanud hõlmama uusi standardeid, et tagada juurdepääs kõigile komisjoni hoonetele, eelkõige seoses juurdepääsu, hoonetesisesse liikumise, hädaolukorras evakueerimise ja sanitaarseadmetega.

3.3 Kõnealustest kohustustest hoolimata sai ombudsman avalikkuselt palju märkusi, milles toodi välja mitmed puudused komisjoni poliitikas selles valdkonnas. Näiteks kritiseeris avalikkus asjaolu, et institutsioon ei osalenud kõigi ELi institutsioonide põhjalikus juurdepääsetavuse auditis ning et tema Brüsseli kinnisvarapoliitikat ja taristut käsitlevas teatises pöörati vähe tähelepanu puuetega inimeste juurdepääsetavuse küsimusele (78) .

Ombudsman on saanud ka erinevaid kaebusi selle küsimuse konkreetsete aspektide kohta, nagu juurdepääs komisjoni parkimiskohtadele või ELi teabekeskusele Brüsselis Rond Point Schumanis puuetega inimestele. Need juhtumid näitavad, et juurdepääs komisjoni ruumidele on endiselt probleem, millega tuleb tegeleda tõhusamalt (79) .

3.4 Ombudsman märgib, et 29. juunil 2004 teatas komisjon vastuseks tema päringule uute standardite vastuvõtmisest, mis käsitlevad puuetega inimeste juurdepääsu oma ruumidele. Sellest tulenevalt käsitleti komisjoni ehitusstandardite käsiraamatu viimases versioonis peatükis B.III puuetega inimesi käsitlevaid nõudeid. Need nõuded vastavad täielikult ELi ja Belgia õigusaktides sätestatud standarditele ning hõlmavad üldisi juurdepääsuküsimusi, reserveeritud parkimiskohti, liikuvust, valgustust ja viitade tegemist hoonetes, sanitaarseadmetes ja hädaolukorras evakueerimist. Ombudsman tunnistab ka, et komisjon on lubanud teha täiendavaid edusamme seoses puuetega inimestele parkimiskohtade kättesaadavusega kas kõigis oma hoonetes või nende lähedal.

Ombudsman on veendunud, et komisjoni võetud kohustused peaksid üldsuse väljendatud muredega nõuetekohaselt tegelema. Ombudsman usub ka, et komisjon jälgib olukorda, tehes aja jooksul vajalikke kohandusi oma poliitikas ja tavades, võttes arvesse olukorda ja võttes nõuetekohaselt arvesse avalikku arvamust.

Eespool toodut silmas pidades on ombudsman jõudnud järeldusele, et praegu ei ole juhtumi selle aspektiga seoses vaja võtta täiendavaid meetmeid.

4 Teave ja kommunikatsioon

4.1 Ombudsman märgib, et juurdepääs teabele on demokraatliku osalemise eeltingimus mis tahes poliitilisel tasandil. Arvestades asjaolu, et komisjon on üks peamisi teabeallikaid ELi küsimustes, on äärmiselt oluline, et puuetega inimestel oleks seda liiki teabele lihtne juurdepääs, et tagada nende osalemine liidu demokraatias. Juurdepääs komisjoni

dokumentidele ja veebisaidile omandab seetõttu erilise tähtsuse selle tagamisel, et puuetega inimesi ei diskrimineeritaks.

Ombudsman juhib tähelepanu sellele, et eespool nimetatud eesmärkide saavutamiseks kohustus komisjon oma hea tava juhendis muutma dokumentidele juurdepääsu käsitlevaid suuniseid, et tagada väljaannete ja teabe kättesaadavus puuetega inimestele vaheldumisi. Samuti pidi Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus tagama puuetega kodanikele täieliku juurdepääsu selle teabele. Nende kohustuste tulemusena võttis komisjon 2001. aasta septembris vastu teatise, mille eesmärk on muuta veebisaidid eakatele ja puuetega inimestele kättesaadavamaks (80) .

4.2 Ombudsman tunnistab, et komisjon on teinud suuri edusamme seoses oma teabe kättesaadavusega puuetega inimestele. See kehtib eriti komisjoni veebilehel sisalduva teabe kohta. Ombudsman tervitab komisjoni algatust võtta oma EUROPA serveris asuvate uute ja ajakohastatud veebisaitide jaoks vastu kõrgetasemeline standard, nn vastavustase A (prioriteet 1-WAI (veebi juurdepääsetavuse algatus)). See algatus peaks hõlbustama ühenduse veebisaitide kasutamist mitte ainult nägemispuudega isikute, vaid ka muude vaeguste ja puuetega inimeste jaoks. Ombudsman märgib ka, et komisjon on kohustunud tagama, et EUROPA veebilehel olevate lehekülgede, näiteks peadirektoraatide ja teenuste veebimeistrid, autorid kohaldavad teabepakkujate juhendis (IPG) sätestatud eeskirju, et tagada sidusa ja kasutajasõbraliku teenuse osutamine.

4.3 Ombudsman on teadlik asjaolust, et üldsus on kritiseerinud komisjoni teabe kättesaadavuse taset ning on rõhutanud vajadust teha see kättesaadavaks mitte ainult nägemispuudega inimestele, vaid ka võimalikult paljudele puuetega inimestele.

Ombudsman märgib siiski, et komisjon on teinud mitmeid algatusi nendele probleemidele reageerimiseks ning püüab lisada asjakohast lõppkasutaja tarkvara tagamaks, et WAI-le vastavatel EUROPA lehekülgedel sisalduvat teavet kasutatakse suurte trükiste, Braille'i, elektrooniliste ja audiovormingute loomiseks.

4.4 Ombudsman soovib siiski juhtida komisjoni tähelepanu asjaolule, et üldsuse huvi selles küsimuses ei ole keskendunud üksnes Interneti kaudu edastatavale teabele.

Ombudsman märgib, et komisjon toodab märkimisväärse osa oma materjalidest ka paberil. Näib, et Braille's on koostatud mitu dokumenti, näiteks valge raamat komisjoni reformi kohta ja nõuandedokument puuetega inimeste töökorralduse parandamise kohta. Ombudsman peab seda tööd kiiduväärseks ja loodab, et seda saab tulevikus laiendada.

Ombudsman arvestab asjaoluga, et paljud puuetega inimesed soovivad, et komisjon tagaks, et rohkem ELi dokumente oleks saadaval mitmes alternatiivses vormingus, nagu Braille, suur trüki-, audio- ja elektroonilises vormingus. Ombudsman usub, et komisjon püüab koostöös Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitusega sellele üldsuse murele reageerida.

Arvestades olukorda, on ombudsman jõudnud järeldusele, et praegu ei ole juhtumi selle

aspektiga seoses vaja võtta täiendavaid meetmeid.

5 Puuetega laste integreerimine Euroopa koolidesse

5.1 Ombudsman märgib murega, et tema uurimisaspekt pälvis avalikkuse tähelepanu. Üldiselt on üldsus kritiseerinud nii komisjoni kui ka Euroopa koole nende väidetava suutmatuse pärast tõhusalt täita oma võetud kohustusi SEN-õpilaste tegelikuks integreerimiseks kooliellu.

Ombudsman on järjekindlalt leidnud, et Euroopa koolid ei ole ühenduse institutsioon ega organ ning seetõttu ei kuulu nad EÜ asutamislepingu artikli 195 kohaselt tema pädevusse. Ombudsman on siiski juhtinud tähelepanu ka sellele, et komisjonil on teatav vastutus Euroopa koolide tegevuse eest, kuna ta on esindatud nende kuratooriumis ja annab suure panuse nende rahastamisse. Seetõttu leiab ombudsman, et komisjonil on üldine kohustus edendada Euroopa koolides head haldust. See kohustus hõlmab kohustust edendada puuetega õpilaste suhtes mittediskrimineerivat poliitikat, mille eesmärk on tagada nende täielik integreerimine koolidesse. Sellega seoses märgib ombudsman, et komisjon on oma hea tava juhendis võtnud kohustuse toetada Euroopa koolide jõupingutusi puuetega õpilaste paremaks integreerimiseks.

5.2 Näib, et Euroopa koolide SEN-lapsi käsitleva poliitika kriteeriumid sätestati esmakordselt 1999. aasta haridusprogrammis. Programm käsitles nii õppimist kui ka füüsilist puuet, et integreerida SEN-õpilased kooliellu nii palju kui võimalik, näiteks spetsialiseerunud õpetajatele, kes pakuvad õpilastele klassiabi. Sellest tulenevalt pidi iga SEN-i õpilase jaoks erinõukogu, mis koosnes direktorist, õpetajatest, vanematest ja tavaliselt eriarstist, otsustama õpilase võimetele ja vajadustele põhineva eriprogrammi üle. Selle protsessi tulemus oli leping, mida võib igal aastal pikendada ja milles kirjeldati kummagi poole võetud kohustusi.

Võttes arvesse ombudsmani uurimise käigus üldsuse tehtud märkusi, ilmneb, et kõnealuse programmi rakendamine on tekitanud avalikkuses muret ja tuvastatud on mitmeid probleeme, sealhulgas koolide suutmatust i) võtta SEN-lapsed vastu põhjusel, et neil puudub oskusteave või inimressursid teatavat liiki puuetega tegelemiseks; II) luua SEN-lastele terviklik programm ja teha reaalseid jõupingutusi kaasavama hariduse edendamiseks; ning iii) pakkuda kvalifitseeritud töötajaid ja tuge SEN-lastele integreerimiseks.

5.3 Ombudsman on juba vaadanud läbi Euroopa koolide puuetega laste integreerimise poliitika seoses varasema kaebusega (1391/2002/JMA), milles väideti, et Euroopa koolid ei ole suutnud luua integreeritud ja ühtset haridussüsteemi kõigi SEN-lastele vajaduste rahuldamiseks. Uurimise tulemusena esitas ombudsman 27. mail 2005 parlamendile eriaruande (81). Käesoleva aruande koostamise käigus leidis ombudsman, et ei tundu olevat ühtegi siduvat õigusnormi, mis nõuaks komisjonilt ühtse haridussüsteemi loomist. Sellise õigusliku aluse puudumisel ei saanud ombudsman järeldada, et komisjon ei tegutsenud nõuetekohaselt, jättes tagamata, et Euroopa koolid pakuvad haridusprogramme kõigile ELi ametnike SEN-lastele (82). Vaatamata sellele järeldusele juhtis ombudsman tähelepanu ka vastuolule koolide tavade ja ELi poolt üldiselt võetud avalike kohustuste (83) ja eelkõige komisjoni (84) vahel, et toetada integreeritud haridussüsteemi.

5.4 Ombudsman märgib, et vastuseks üldsuse märkustele on komisjon selgitanud, et koolide kuratoorium kiitis 2005. aasta veebruaris heaks uue dokumendi pealkirjaga „SEN-õpilaste integreerimine Euroopa koolidesse“ (85). Käesolev dokument peaks olema aluseks muudetud poliitikale selles valdkonnas. Nagu on märgitud preambulis, püüti uute suunistega kohandada õpiraskustega õpilaste vastuvõtu- ja integratsioonimenetlusi ning viia süsteemi täiustused ja uuendused, et lahendada üha suurema hulga SEN-õpilastega seotud probleeme.

Ombudsman tuletab meelde, et ta palus komisjonil selgitada, kuidas ta kavatseb hinnata Euroopa koolide uue SEN-lastest integreerimise poliitika tulemusi, ning esitada sellise hindamise ajakava. Sellega seoses märgib ombudsman murega, et komisjoni vastus ei sisalda teavet, mis näitaks, et Euroopa koolid on muutnud kurssi või et nende jõupingutused SEN-õpilaste integreerimisel kannavad vilja. Ombudsman märgib, et komisjon on piirdunud väitega, et ta on mitmel korral edutult taotlenud koolide SEN-programmi läbivaatamist.

5.5 Eeltoodut silmas pidades leiab ombudsman, et tal ei ole piisavalt teavet järeldamiseks, et uus poliitika on üldsuse väljendatud muredele nõuetekohaselt reageerinud. Sellise teabe puudumisel soovib ombudsman juhtida komisjoni tähelepanu mitmele küsimusele, mis on seotud koolide puuetega õpilaste integreerimise poliitikaga, millele üldsus näib suurt tähelepanu pöörvavat. Nende hulka kuuluvad:

- on seisukohal, et SEN-lastele suunatud haridusstrateegia peaks põhinema ennetaval integratsioonil;
- tunneb muret asjaolu pärast, et konventsiooni iga-aastane uuendamine, mille alusel kehtestatakse SEN-lastest individuaalsed programmid, tekitab vanemates ebakindlust olukorra arengu suhtes aja jooksul;
- koolide vajadus töötada välja asjakohased programmid teatavate õpiraskuste puhuks, näiteks düsleksia, mis nõuavad asjakohast täienduskoolitust selle kohta, kuidas toetada õpilasi oma klassides;
- oht, et SEN-lastest vanemad võidakse koolide SEN nõuanderühmast välja jätta, kuna nad ei saa piisavalt teavet oma lastest staatuse ja edasise arengu kohta; ja
- sidususe puudumine viisis, kuidas koolid rakendavad koolide poliitikat SEN-lastest suhtes, ning vajadus luua igas koolis SEN-koordinaatori ametikoht.

5.6 Ombudsman on seisukohal, et komisjon peaks eespool nimetatud mureküsimusi nõuetekohaselt arvesse võtma, et edendada asjakohaseid lahendusi Euroopa koolide direktorite nõukogu vastu võetavate poliitiliste otsuste kontekstis. Selleks et olukorda lähitulevikus tähelepanelikult jälgida, peab ombudsman seetõttu vajalikuks, et komisjon annaks 2007. aasta lõpuks aru puuetega lastest integreerimisel tehtud edusammudest Euroopa koolides. Käesolev aruanne võimaldab ombudsmanil otsustada, kas selles küsimuses on vaja võtta täiendavaid meetmeid. Ombudsman kavatseb avaldada selle aruande oma veebisaidil, et teavitada kodanikke selle sisust.

6 Sisekoordineerimine

6.1 Kuna puue näib olevat tingitud keerukast koostoimest terviseprobleemi või funktsionaalse piirangu ning selle sotsiaalse, poliitilise, kultuurilise, majandusliku ja füüsilise keskkonna (86)

vahel, on puuetega inimeste integreerimiseks vaja võtta meetmeid paljudes valdkondades, nagu tervishoid, haridus, tööhõive, transport, eluase või sotsiaalne ja õiguskaitse.

Seega nõuab tõhus meede puude alusel diskrimineerimise vastu, et asjaomased osakonnad tegutseksid kooskõlastatult ja et loodaks eraldi haldusüksus, mis võiks olla kõigi puuetega seotud küsimuste keskpunktiks, et edendada ja arendada üldist lähenemisviisi(87) . Integreeritud lähenemisviisi puudumine võib raskendada teabe hankimist olemasolevate programmide kohta ja seega takistada puuetega inimestel oma õigusi nõuetekohaselt kasutamast.

6.2 Ombudsman juhib tähelepanu sellele, et ELil tervikuna ning komisjoni heade tavade juhendil ja teatisel puuetega inimeste kohta näib olevat ühine üldine perspektiiv. Neis nähakse ette terviklik ja integreeritud strateegia, et võidelda puuetega inimeste võimalike diskrimineerimisjuhtumitega, sealhulgas määrata igas ELi institutsioonis ametnik või organ, kes vastutab sellise strateegia rakendamise eest.

6.3 Integreeritud lähenemisviis nõuab ka, et teave tehtaks kättesaadavaks kõigile administratsiooni talitustele, et need saaksid aidata vältida puudega töötajate võimalikke tööga seotud probleeme. Ombudsman märgib, et oma hea tava juhendis nõustus komisjon pakkuma puute teemaliste koolituskursuste kaudu teavet ja teadlikkuse tõstmist ning pidevalt juhendama ja parandama menetlusi oma tegevusjuhendi nõuetekohaseks kohaldamiseks kõigil tasanditel. Sel eesmärgil kohustus komisjon korraldama korrapäraseid uuringuid.

6.4 Ombudsman märgib, et praeguseks on läbi viidud ainult üks uuring, nimelt 2004. aasta detsembri uuring. Uuringu kohaselt märkisid puuetega töötajad, et nad on oma seisundi tõttu kogunud ebasoodsamat kohtlemist ning et see on toonud kaasa aeglasema karjääriarengu, vähem huvitava töö või koolitusele juurdepääsu puudumise. Uuring näitas, et inimestevahelisel tasandil kogesid mitmed töötajad ülemuste ja kolleegide käitumist, mis nende arvates oli alandav, hirmutav või solvav. Samuti leidsid töötajad, et neil on olnud raskusi oma töö jaoks suhteliselt lihtsate majutusvõimaluste saamisel, nagu sobivad toolid või kontorilauad, kohandatud IT-seadmed, või hoonetesse või hoonete sees juurdepääsu tagamisel.

Ombudsman tervitab komisjoni algatust paigutada küsitlus ja selle tulemused ning hea tava praktiline juhend oma intraneti veebisaidile, et teavitada töötajaid asjaomastest küsimustest ja aidata kaasa muutustele.

Ombudsman märgib, et komisjon kaalub praegu uue uuringu läbiviimist ajavahemikuks 2007–2008. Ombudsman usub, et selle tulevase uuringu raames peab komisjon kasulikuks võtta arvesse osa üldsuse kriitikast seoses tema hea tava juhendi kohaldamisega. Komisjon võib kaaluda ka puuetega inimeste organisatsioonide esindatuse parandamist võimalikele reformidele keskenduvast otsustusprotsessist.

6.5 Ombudsman juhib tähelepanu sellele, et vastuseks tema küsimustele on komisjon välja andnud praktilise juhendi hea tava kohta mittediskrimineerimise valdkonnas. Käesoleva juhendi eesmärk on teavitada juhte, kes vastutavad töölevõtmise eest peadirektoraatidesse. Näib, et

töötajate teadlikkuse tõstmiseks ja muutuste mõjutamiseks on juhendit levitatud kogu komisjoni talitustes ning see on avaldatud ka komisjoni intraneti veebisaidil.

Ombudsman suhtub positiivselt komisjoni jõupingutustesse teavitada ametnikke ja ametnikke oma intraneti veebisaidi kaudu, et kui töötajad ei ole rahul komisjoni hea tava juhendi rakendamisega, võib komisjoni personali- ja haldusküsimuste peadirektoraadi eritalituse, võrdsete võimaluste ja mittediskrimineerimise üksuse poole pöörduda konfidentsiaalselt. Sellel talitusel on õigus tegeleda kaebuse esemega kõige asjakohasemal viisil.

6.6 Seoses komisjoni jõupingutustega suurendada teadlikkust puuete kohta märgib ombudsman, et institutsioon on samuti teatanud oma kavatsusest korraldada tulevikus töötajatele suunatud koolituste, konverentside või seminaride kaudu sensibiliseerimisega seotud erimeetmeid. Ombudsman avaldab siiski kahetsust, et vaatamata võetud kohustustele ei ole komisjon seni suutnud korraldada konkreetseid kursusi mittediskrimineerimise küsimustes, piirdudes valikukomisjonide jaoks mitmete teabeürituste korraldamisega.

Ombudsman soovib juhtida komisjoni tähelepanu asjaolule, et uurimise käigus tehtud märkustes toetas üldsus kindlalt ideed korraldada koolitusi kõigile puuetega inimeste kõrval töötavatele töötajatele. Ombudsman loodab, et komisjon võtab neid üldsuse muresid nõuetekohaselt arvesse, et parandada oma töötajatele puuetega seotud küsimustes pakutavat koolitust.

Eespool toodut silmas pidades on ombudsman jõudnud järeldusele, et praegu ei ole juhtumi selle aspektiga seoses vaja võtta täiendavaid meetmeid.

See on poliitiline lähenemisviis, mida järgivad Kanada ja Ameerika Ühendriigid. Mõlemad riigid on püüdnud välja töötada täielikult integreeritud puuetega inimeste poliitikat. USAs vastutab selle eest 1978. aastal asutatud riiklik puuetega inimeste nõukogu, mille ülesanne on edendada poliitikat, programme, tavasid ja menetlusi, mis tagavad kõigile puuetega inimestele võrdsed võimalused (www.ncd.gov/index.html). Kanadas on see ülesanne määratud puuetega inimeste küsimustega tegelevale ametile (ODI), mis on Kanada valitsuses keskseks keskuseks peamistele partneritele, kes töötavad selle nimel, et edendada puuetega kanadalaste täielikku osalemist õppimis-, töö- ja kogukonnaelus (www.hrsdc.gc.ca/en/gateways/nav/top_nav/program/odi.shtml).

7 Kokkuvõte

7.1 Ombudsman on hoolikalt hinnanud komisjoni meetmeid puuetega inimeste integreerimiseks avatud ja läbipaistva dialoogi kaudu, milles puuetega inimesed, esindusrühmad, muud riikliku ja piirkondliku tasandi ombudsmanid ning kodanikud on andnud suure panuse.

7.2 Selle läbivaatamise põhjal leiab ombudsman, et komisjon on teinud tõsisid jõupingutusi puuetega inimeste integreerimiseks, isegi kui tema poliitika teatavad aspektid ei tundu olevat vastanud üldsuse ootustele. Ombudsman tunnistab, et edusamme on tehtud mitmes valdkonnas, sealhulgas järgmistes valdkondades:

* tagamine, et puuetega inimeste töölevõtmisel kõigis ELi institutsioonides järgitakse uutes personalieeskirjades sätestatud aluspõhimõtteid, nagu mittediskrimineerimine puude alusel (artikli 1d lõige 1) või vajadus tagada puudega ametnikele mõistlikud abinõud, et nad saaksid täita neile määratud ülesandeid (artikli 1d lõige 4);

* puudega ELi konkurssidel osalevad kandidaadid saavad nüüd kasu mitmest meetmest, mis hõlbustavad nende osalemist; lisaks on komisjon kohustunud uurima erinevaid vahendeid, mille abil saaks institutsioonis edendada puuetega inimeste töölevõtmist;

* uute nõuete vastuvõtmine seoses juurdepääsuga komisjoni ruumidele, mis on täielikult kooskõlas ELi ja Belgia õigusaktides sätestatud standarditega ning milles käsitletakse konkreetselt puuetega inimeste vajadusi;

* teabe kättesaadavamaks muutmine puuetega inimestele, eelkõige seoses komisjoni veebisaidil avaldatud andmetega; institutsioon on teinud kiiduväärseid jõupingutusi selles suunas;

* komisjon on teinud jõupingutusi, et kohandada oma teenuseid puuetega inimeste ees seisvate raskustega, et nad saaksid vajaduse korral asjakohaselt reageerida. Sellega seoses peaks komisjoni heade tavade juhend olema väga kasulik vahend oma töötajate teadlikkuse tõstmiseks, kuigi tuleks teha jõupingutusi, et tagada käitumisnormide täielik järgimine ja korrapärane ajakohastamine.

7.3 Ombudsman on teadlik asjaolust, et nagu avalikkus on rõhutanud, on vaja võtta meetmeid ka muudes valdkondades, sealhulgas järgmistes valdkondades:

* komisjoni rahalist toetust puudega ametnikele või puudega pereliikmetele peetakse endiselt ebapiisavaks; samuti on üldsus seisukohal, et puudega seotud kulude eelarveeraldisi tuleks suurendada;

* puuetega inimeste värbamise edendamiseks võetud meetmed näivad olevat läbipaistmatud ning olukorra kohta on palutud usaldusväärsemat hinnangut;

* samuti näib olevat rahulolematu asjaoluga, et teatud puuetega inimestel ei ole piisavalt juurdepääsu komisjoni teabele;

* puuetega õpilaste olukord Euroopa koolides näib olevat ebapiisav ja koolide selle kategooria laste integreerimise poliitika ei näi olevat nende integratsioonile tõhusalt kaasa aidanud;

* komisjoni heade tavade juhendi kohaldamisel on ilmnenud mitmeid puudusi, eelkõige seoses ebapiisavate meetmetega, mida on võetud institutsiooni töötajate teavitamiseks koolituskursuste või seminaride kaudu.

7.4 Ombudsman on teadlik asjaolust, et komisjon on võtnud mitmeid kohustusi, et lahendada

eespool nimetatud üldsuse muresid. Ombudsman märgib, et komisjon on kohustunud:

- * puudega seotud kulude täielik hüvitamine; tingimusel, et eelarvepädevad institutsioonid teevad kättesaadavaks piisavad vahendid ja et saavutatakse institutsioonidevaheline kokkulepe;

- * kaaluma üldisemate aruannete avaldamist puuetega inimeste töölevõtmise kohta ning need peaksid sisaldama olemasolevat ja tulevast statistikat;

- * võtta vastu uued standardid oma ruumide juurdepääsetavuse kohta puuetega inimeste jaoks ning suurendada puuetega inimeste parkimiskohtade arvu kas kõigis hoonetes või nende lähedal;

- * korraldada tulevikus töötajatele mõeldud koolituste, konverentside või seminaride kaudu sensibiliseerimisega seotud erimeetmeid.

Võttes arvesse komisjoni võetud kohustusi, leiab ombudsman, et praegu ei ole vaja võtta täiendavaid meetmeid eespool nimetatud aspektide suhtes.

7.5 Ombudsman leiab siiski, et puuetega õpilaste olukorra osas Euroopa koolides ei tundu olukord endiselt rahuldav.

Selleks et olukorda lähitulevikus tähelepanelikult jälgida, peab ombudsman seetõttu vajalikuks, et komisjon esitaks 2007. aasta lõpuks aruande Euroopa koolide edusammude kohta puuetega laste integreerimisel. See aruanne võimaldab ombudsmanil otsustada, kas tal on vaja selles küsimuses täiendavaid meetmeid võtta. Tuleb märkida, et ombudsman kavatseb avaldada selle aruande oma veebisaidil, et teavitada kodanikke selle sisust.

Avades avaliku arutelu puuetega inimeste integreerimise üle komisjoni poolt, loodab ombudsman, et ta on aidanud puuetega kodanike häält liidu institutsioonidele lähemale tuua. Ombudsman loodab, et tema algatuse tulemused aitavad komisjonil mõningaid selles valdkonnas võetud meetmeid ümber hinnata, et neid vajaduse korral parandada ja seeläbi paremini teenida kõiki Euroopa kodanikke.

Selleks et teavitada võimalikult paljusid kodanikke, avaldab ombudsman oma veebisaidil käesoleva otsuse täisversiooni inglise keeles ning selle kokkuvõtte kõigis ELi ametlikes keeltes.

Sinu siiralt,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

(1) Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 20. detsembri 1996. aasta resolutsioon puuetega inimeste võrdsete võimaluste kohta, EÜT 1997, C 12, lk 1.

- (2) Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Puuetega inimeste jaoks tõketeta Euroopa suunas“, KOM(2000)284 (lõplik), 12. mai 2000.
- (3) Euroopa Parlamendi 4. aprilli 2001. aasta resolutsioon komisjoni teatise kohta nõukogule, Euroopa Parlamendile, majandus- ja sotsiaalkomiteele ning regioonide komiteele „Puuetega inimeste jaoks tõketeta Euroopa suunas“, KOM(2000) 284 – C5–0632/2000–2000/2296 (COS).
- (4) Nõukogu 3. detsembri 2001. aasta otsus 2001/903/EÜ puuetega inimeste Euroopa aasta 2003 kohta (EÜT L 335, lk 15).
- (5) Kättesaadav komisjoni tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi veebisaidil (http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-prot/disable/codehaen_en.htm) [Linki].
- (6) Vt joonealune märkus 3, Euroopa Parlamendi 4. aprilli 2001. aasta resolutsioon, punkt 35.
- (7) Vt allpool lk 23–24 ja otsuse osa punkt 6.4.
- (8) Philip Scott (8. juuni 2004); Marie Luijten, Euroopa Parlamendi puuetega inimeste tugirühm (26. mai 2004).
- (9) „*ülalpeetava lapse toetust võib kahekordistada ametisse nimetava asutuse või ametiisiku põhjendatud erietsusega, mis põhineb meditsiinilistel dokumentidel, millega tõendatakse, et asjaomasel lapsel on vaimne või füüsiline puue, millega ametnik kannab suuri kulutusi.*“
- (10) Vt eelkõige Nora Bednarski, Euroopa Puuetega Inimeste Foorum (EDF), 19. mai 2004.
- (11) Marie Luijten, Euroopa Parlamendi puuetega inimeste tugirühm (26. mai 2004).
- (12) Pilar Villarino, Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad (CERMI), 31. mai 2004.
- (13) KOM(2003) 755 lõplik.
- (14) Marie Luijten, Euroopa Parlamendi puuetega inimeste tugirühm (26. mai 2004).
- (15) Supra joonealune märkus 11, Pilar Villarino, CERMI.
- (16) Pilar de la Peña García Tizón (23. mai 2004).
- (17) Euroopa Puuetega Inimeste Foorum (EDF), 18. mai 2004
- (18) Catrin Roberts ühenduse Colin Low (Euroopa Pimedate Liit, EBU) nimel (24. september 2004), üle EDF.

- (19) Supra joonealune märkus 18, EBU; vt joonealune märkus 17, EDF.
- (20) Supra joonealune märkus 18, EBU.
- (21) Andreas Klumpp (27. juuli 2004); Marie Luijten, Euroopa Parlamendi puuetega inimeste tugirühm (26. mai 2004); lisa Euroopa Parlamendi puuetega inimeste toetamise rühma märkustele (8. juuni 2004); Colm Begley (28. mai 2004); Y (1. juuni 2004) Konfidentsiaalne; Hr ja pr Z (28. juuli 2004) Konfidentsiaalne.
- (22) Andreas Klumpp (27. juuli 2004).
- (23) Supra joonealune märkus 14, Marie Luijten, Euroopa Parlamendi puuetega inimeste tugirühm (26. mai 2004); lisa Euroopa Parlamendi puuetega inimeste toetamise rühma märkustele (8. juuni 2004).
- (24) Supra joonealune märkus 14, Euroopa Parlamendi puuetega inimeste tugirühm; Hr ja pr Z (28. juuli 2004) Konfidentsiaalne.
- (25) Colm Begley (28. mai 2004); Y. (1. juuni 2004) Konfidentsiaalne.
- (26) Carol McCarthy, DYSPEL asbl (21., 23. veebruar ja 5. märts 2004).
- (27) Werner Salz, Pfalzinstitut karusnahk Hörsprachbehinderte (21. mai 2004).
- (28) Supra joonealune märkus 26, DYSPEL asbl.
- (29) Supra joonealune märkus 26, DYSPEL asbl.
- (30) Brigitte Holst (11.–12. mai 2004); Marie Luijten, Euroopa Parlamendi puuetega inimeste tugirühm (26. mai 2004).
- (31) Supra joonealune märkus 30, Brigitte Holst.
- (32) Supra joonealune märkus 30, Brigitte Holst; Annica Floren (7. mai 2004).
- (33) Nora Bednarski, Euroopa Puuetega Inimeste Foorum (EDF) (19. mai 2004).
- (34) Pierrette Hourthouat Bénacq, Association Aide et Information aux Non et Mal Voyants (22. detsember 2003).
- (35) Pilar Villarino, Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad (CERMI) (31. mai 2004).
- (36) Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja

Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Puuetega inimeste jaoks tõketeta Euroopa suunas“, KOM/2000/0284 (lõplik), 12. mai 2000.

(37) Vt Euroopa Ombudsmani otsuse punkt 1.5 juhtumi 1391/2002/JMA kohta (<http://www.ombudsman.europa.eu/decision/en/021391.htm> [Linki]).

(38) nõukogu ja nõukogus kokku tulnud haridusministrite 31. mai 1990. aasta resolutsioon puuetega laste ja noorte integreerimise kohta tavapärastesse haridussüsteemidesse; EÜT 1990, C 162, lk 2. Resolutsiooni punktis 2 soovitati liikmesriikidel:

„Igal sobival juhul tuleks esimese võimalusena kaaluda täielikku integreerimist tavaharidussüsteemi ning kõigil haridusasutustel peaks olema võimalik vastata puuetega õpilaste ja õpilaste vajadustele“.

(39) Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Puuetega inimeste jaoks tõketeta Euroopa suunas“, KOM(2000) 284 (lõplik), 12. mai 2000.

(40) Supra joonealune märkus 39, teatis, punkt 4.3.d (Mainstreaming in the European Schools), lk 19.

(41) Viide: 2003-D-4710-en-6. Käesolev dokument on kättesaadav Euroopa koolide veebisaidil http://www.eurasc.org/SE/htmlEn/IndexEn_home.html [Linki].

(42) Supra joonealune märkus 14, Marie Luijten, Euroopa Parlamendi puuetega inimeste tugirühm (26. mai 2004).

(43) Haldusteatise 69–2004 terviktekst on kättesaadav komisjonisisesel veebisaidil, mis ei ole kättesaadav kolmandatele isikutele (http://www.cc.cec/guide/publications/infoadm/2004/ia04069_en.html).

(44) Vt allpool lk 25 ja otsuse osa punkt 2.8.

(45) *Euroopa Liidu institutsioonid kohaldavad võrdsete võimaluste poliitikat ja võtavad taotlusi vastu, tegemata vahet soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usuliste, poliitiliste või muude veendumuste või arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, rahalise olukorra, sünnipära, puude, vanuse, seksuaalse sättumuse, perekonnaseisu või perekondliku olukorra alusel.*

(46) *„Kui teil on puue, mis takistab teil registreeruda internetis, võite soovitatvalt faksi teel taotleda vormi paber kandjal versiooni, mille peaksite täitma, allkirjastama ja tagastama tähtitud kirjaga, mis on hiljemalt registreerimise lõppkuupäeval märgitud postitempliga. Kogu järgnev teabevahetus EPSO ja kandidaadi vahel toimub posti teel. Kandideerimisavaldusele tuleb lisada tunnustatud asutuse väljastatud puuet tõendav tõend. Samuti peaksite eraldi paberile märkima mis tahes erikorra, mida peate testidel osalemise hõlbustamiseks vajalikuks.“*

(47) Braille'i tekst; suuremas kirjas kirjutatud tekst; kandidaat võib kaasa võtta oma personaalarvuti, mis suudab lugeda Braille'i; eksamite puhul võib järelevalvaja lugeda esitatud küsimusi ja vastuseid, kandidaat annab oma vastuse ja invalvaator märgib selle optilisel lugejal; helisalvestus; antud lisaaeg.

(48) Võimalus istuda eksamikeskuse ees, et lugeda kõneisikut; pressiesindaja teksti koopia ja tema käsutuses on individuaalne järelevaataja.

(49) kandidaadi käsutuses on kas personaalarvuti ja tal on võimalik vastused välja printida; või võib kandidaat anda oma vastuse verbaalselt ülevaatajale, kasutades helisalvestist.

(50) EPSO tagab, et kandidaadil on takistusteta juurdepääs eksamikeskusesse.

(51) Lisaaeg katsete tegemiseks; personaalarvuti, dokumendiomanik, kandidaadi käsutuses olev parkimiskoht; võib kasutada ergonoomilist tooli.

(52) Katse kirjutamiseks antakse kandidaadi käsutusse personaalarvuti ja antakse lisaaega.

(53) EÜT 2001, L 8, lk 1.

(54) Vt otsuse osa punkt 3.3 allpool.

(55) EUROPA veebi juurdepääsetavuse poliitika on kättesaadav Europa veebisaidil http://europa.eu/geninfo/accessibility_policy_en.htm [Linki].

(56) IPG eeskirjad on kättesaadavad Europa veebisaidil http://ec.europa.eu/ipg/index_en.htm [Linki].

(57) Vt otsuse osa punktid 4.2–4.4 allpool.

(58) Juhatus koosneb 31 hääleõigusega liikmest. Komisjonil on üks hääl, nagu ka kõigil 27 liikmesriigil ning lapsevanemate ühenduste ja töötajate esindajatel. Haridusküsimustes võivad juhatuse koosolekutel osaleda veel kaks õpilast ja koolide direktorit esindavat liiget, kuigi ainult vaatlajatena.

(59) Vt allpool lk 25 ning otsuse osa punktid 5.4–5.6.

(60) Vt allpool lk 25 ja otsuse osa punkt 6.4.

(61) Uuring on kättesaadav komisjonisisel veebisaidil, mis ei ole kättesaadav kolmandatele isikutele (http://www.cc.cec/pers_admin/equal_opp/disabled_fr.htm1).

(62) Praktiline juhend on kättesaadav komisjonisisel veebisaidil, mis ei ole kättesaadav kolmandatele isikutele

(http://www.cc.cec/persadmin/equal_opp/documents/bat_goodpractice_fr.pdf).

(63) Vt otsuse osa punkt 6.4 allpool.

(64) Vt näiteks ÜRO puuetega inimesi käsitlev ülemaailmne tegevusprogramm, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu oma 37. korralisel istungjärgul 3. detsembril 1982 (resolutsioon 37/52 1/); Kanada valitsuse 2006. aasta aruanne puudeküsimumustega seotud edusammude kohta, „Advancing the Inclusion of Disabilities“ (Puuetega inimeste kaasamise edendamine), mis on kättesaadav Kanada valitsuse [veebisaidil \[Linki\]](http://www.hrsdc.gc.ca/en/hip/odi/documents/advancingInclusion06/introduction.shtml) <http://www.hrsdc.gc.ca/en/hip/odi/documents/advancingInclusion06/introduction.shtml> .

(65) Euroopa Nõukogu hinnangul on 10–15 % kogu Euroopa elanikkonnast puudega. Vt Euroopa Nõukogu ministrite komitee 5. aprilli 2006. aasta soovitus Rec(2006)5 „Tegevuskava puuetega inimeste õiguste ja täieliku osalemise edendamiseks ühiskonnas: puuetega inimeste elukvaliteedi parandamine Euroopas 2006–2015“.

Euroopa Liidu jaoks tunneb ligi kuus eurooplast kümnest inimest lähi- või kaugemates ringkondades, kellel on pikaajaline haigus, puue või invaliidsus; ja rohkem kui 5 % ELi kodanikest peab end puudega inimeseks, Eurobaromeetri (54,2/2001) aruanne „Eurooplased ja puue“.

(66) Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 20. detsembri 1996. aasta resolutsioon puuetega inimeste võrdsete võimaluste kohta (EÜT 1997, C 12, lk 1).

(67) Supra joonealune märkus 65, Eurobaromeetri uuring (54.2/2001).

(68) ELi heade tavade juhend on kättesaadav komisjoni veebisaidil http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-prot/disable/codehaen_en.htm [Linki].

(69) Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Puuetega inimeste jaoks tõketeta Euroopa suunas“, KOM/2000/284 lõplik, 12. mai 2000.

(70) Euroopa Parlamendi 4. aprilli 2001. aasta resolutsioon komisjoni teatise kohta nõukogule, Euroopa Parlamendile, majandus- ja sotsiaalkomiteele ning regioonide komiteele „Puuetega inimeste jaoks tõketeta Euroopa suunas“, KOM(2000) 284 – C5–0632/2000–2000/2296 (COS).

(71) Supra joonealune märkus 63, Euroopa Parlamendi 4. aprilli 2001. aasta resolutsioon, punkt 35.

[Nõukogu võib ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga võtta asjakohaseid meetmeid, et võidelda diskrimineerimisega soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel.

“

(73) Haldusteatis 69–2004 on kättesaadav komisjonisisesel veebisaidil, mis ei ole kättesaadav kolmandatele isikutele (http://www.cc.cec/guide/publications/infoadm/2004/ia04069_en.html).

(74) EÜT 2001, L 8, lk 1.

(75) Supra joonealune märkus 70, Euroopa Parlamendi 4. aprilli 2001. aasta resolutsioon, punkt 35.

(76) Ainult avalik sektor.

(77) *"Diskrimineerimisvastase seaduse väljatöötamine Euroopas. 25 ELi liikmesriiki võrdlesid"*, Mark Belli, Isabelle Chopini ja Fiona Palmeri koostatud aruanne mittediskrimineerimise valdkonna sõltumatute ekspertide Euroopa võrgustiku jaoks, november 2006.

(78) KOM(2003) 755 lõplik.

(79) Vt otsused kaebuste 2415/2003/JMA ja 1125/2006/JMA kohta.

(80) "E-Euroopa 2002: Juurdepääs avalikele veebisaitidele ja nende sisule".

(81) Vt käesoleva otsuse punkt 2.6.

(82) Vt ombudsmani otsuse punkt 1.5 juhtumi 1391/2002/JMA kohta.

(83) nõukogu ja nõukogus kokku tulnud haridusministrite 31. mai 1990. aasta resolutsioon puuetega laste ja noorte integreerimise kohta tavapärastesse haridussüsteemidesse; EÜT 1990, C 162, lk 2. Resolutsiooni punktis 2 soovitati liikmesriikidel:

„üldharidussüsteemi integreerimist tuleks kõigil asjakohastel juhtudel pidada esimeseks võimaluseks ning kõigil haridusasutustel peaks olema võimalik vastata puuetega õpilaste ja õpilaste vajadustele“.

(84) Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „*Puuetega inimeste jaoks tõketeta Euroopa suunas*“, KOM(2000) 284 (lõplik), 12. mai 2000.

(85) Viide: 2003-D-4710-en-6. Käesolev dokument on kättesaadav Euroopa koolide veebisaidil http://www.eurssc.org/SE/htmlEn/IndexEn_home.html [Linki].

(86) Vt joonealune märkus 64, ÜRO ülemaailmne puuetega inimesi käsitlev tegevusprogramm.

(87) Euroopa Nõukogu ministrite komitee 5. aprilli 2006. aasta soovitus Rec(2006)5, joonealune märkus 65.

See on poliitiline lähenemisviis, mida järgivad Kanada ja Ameerika Ühendriigid. Mõlemad riigid

on püüdnud välja töötada täielikult integreeritud puuetega inimeste poliitikat. USAs vastutab selle eest 1978. aastal asutatud riiklik puuetega inimeste nõukogu, mille ülesanne on edendada poliitikat, programme, tavasid ja menetlusi, mis tagavad kõigile puuetega inimestele võrdsed võimalused (www.ncd.gov/index.html). Kanadas on see ülesanne määratud puuetega inimeste küsimustega tegelevale ametile (ODI), mis on Kanada valitsuses keskseks keskuseks peamistele partneritele, kes töötavad puuetega kanadalaste täieliku osalemise edendamisel õppimises, töös ja kogukonnaelus (http://www.hrsdc.gc.ca/en/gateways/nav/top_nav/program/odi.shtml) [Linki].